

Západočeská univerzita v Plzni

FAKULTA PRÁVNICKÁ

Katedra právních dějin

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Právní úprava držení a nošení zbraní od roku 1918 po současnost

Plzeň 2023

Tomáš Matouš

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Tomáš MATOUŠ**
Osobní číslo: **R18M0251P**
Studijní program: **M6805 Právo a právní věda**
Studijní obor: **Právo**
Téma práce: **Právní úprava držení a nošení zbraní od roku 1918 po současnost**
Zadávací katedra: **Katedra právních dějin**

Zásady pro vypracování

1. Úvod
2. Základní pojmy
3. Zbrojní patent z roku 1852
4. Právní úprava v meziválečném období
5. Právní úprava v období Protektorátu Čechy a Morava
6. Právní úprava v období komunismu
7. Právní úprava v období po zániku ČSSR
8. Závěr

Rozsah diplomové práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

viz zvláštní seznam

Vedoucí diplomové práce: **Doc. JUDr. Vilém Knoll, Ph.D.**
Katedra právních dějin

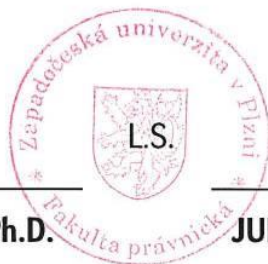
Datum zadání diplomové práce: **22. června 2022**

Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2023**

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
vedoucí katedry

Prohlášení

Tímto prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci na téma „Právní úprava držení a nošení zbraní od roku 1918 po současnost“ zpracoval samostatně, a že jsem ocitoval všechny prameny, z nichž jsem čerpal

V Plzni dne 29. března 2023

Tomáš Matouš

.....

Poděkování

Tímto bych rád poděkoval mému vedoucímu diplomové práce doc. JUDr. Vilému Knollovi, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a za jeho čas a ochotu, který mi při zpracování závěrečné práce věnoval. Na závěr bych také chtěl poděkovat mé rodině a přítelkyni, jelikož mi po celou dobu studia poskytovaly podporu.

Obsah

Úvod	1
1. Základní pojmy	3
1.1. Zbraň.....	3
1.2. Historie zbraní	3
1.3. Kategorizace zbraní	4
1.3.1 Střelné zbraně.....	5
1.3.1.1. Palné zbraně	5
1.3.1.2. Mechanické zbraně.....	5
1.3.1.3. Plynové zbraně	5
1.3.2. Úderné zbraně	6
1.3.3. Chladné zbraně.....	6
2. Zbrojní patent z roku 1852	7
2.1. Držba zbraní.....	7
2.2. Nošení zbraní	8
2.3. Zbrojní pas	9
3. Právní úprava v meziválečném období	11
3.1. Nový zákon upravující zbraně a střelivo	11
3.2. Působnost zákona, právní úprava držení a nošení zbraní	12
3.3. Nařízení o pozastavení oprávnění.....	13
3.4. Judikatura Nejvyššího správního soudu	14
3.4.1. Nezávadnost osoby	14
3.4.2. Právní nárok	16
3.4.3. Nošení zbraně třetí osobou.....	17
3.5. Judikatura Nejvyššího soudu ve věcech trestních	18
3.5.1. Zakázaná zbraň	18
3.5.2. Držba zbraní	19
3.6. Trestněprávní ustanovení.....	20
4. Právní úprava v období Protektorátu Čechy a Morava	21
4.1. Historický kontext	21
4.2. Právní úprava	22
4.2.1. První právní úprava.....	22
4.2.2. Nařízení ze dne 1. srpna 1939	23
4.2.3. Nařízení ze dne 6. května 1940	24

4.3. Související judikatura	25
5. Právní úprava v období komunismu.....	26
5.1. Období po konci Protektorátu Čechy a Morava do nastolení komunismu.	26
5.2. Právní úprava držení a nošení zbraní v období 1949 až 1983	27
5.2.1. Zákon o zbraních a střelivu z roku 1949.....	27
5.2.2. Definice zbraně	28
5.2.3. Držení zbraní.....	29
5.2.4. Nošení zbraní	30
5.2.5. Zbrojní list a zbrojní pas	31
5.2.6. Lovecké zbraně	32
5.2.7. Nařízení ministerstva vnitra č. 34/1962, směrnice o střelných zbraních a střelivu.....	33
5.3. Právní úprava od roku 1983 až 1990	35
5.3.1. Zákon o zbraních a střelivu z roku 1983.....	35
5.3.2. Definice zbraní a jejich držení a nošení	36
5.3.3. Vyhláška č. 10/1984 Sb., kterou se vydávají podrobnější předpisy o zbraních a střelivu	39
5.3.4. Nařízení ministerstva vnitra č. 5/1984 ze dne 22. března 1984	40
5.3.5. Související trestněprávní úprava	45
5.4. Související judikatura	45
5.4.1. Nejvyšší správní soud	45
5.4.2. Judikatura Nejvyššího soudu	46
5.4.2.1. Nedovolené ozbrojování.....	46
5.4.2.2. Hromadění střeliva	49
5.4.2.3. Zbraň	50
5.4.3. Judikatura krajských soudů.....	50
5.4.3.1. Provozování lovu se střelnou zbraní jako provoz zvlášť nebezpečný	50
5.4.3.2. Přechovávání upravené vzduchové pistole na broky	51
6. Právní úprava v období po zániku ČSSR	52
6.1. Použití právních norem po roce 1989.....	52
6.2. Nový zákon upravující oblast zbraní a střeliva.....	53
6.3. Současná právní úprava a omezení ze strany EU	56
6.3.1. Zákon č. 119/2002 Sb.	56
6.3.2. Evropské regulace	57
Závěr.....	60

Resumé	62
Seznam použitých zkratek	64
Použité zdroje	65

Úvod

Právní úprava držení a nošení zbraní je dle mého názoru oblastí práva, které není věnováno tolik pozornosti, jako třeba trestnímu či občanskému, přičemž na území České republiky první jednoduché úpravy existovaly již ve středověku. V poslední době se ovšem situace začíná měnit a pozornost se přesouvá právě k této oblasti. Tím hlavním důvodem může být převážně počet spáchaných trestných činů se střelnou zbraní. Co se tohoto týče, tak veřejnost jako taková je víceméně rozdělena na dvě skupiny. Jedna, která tvrdí, že je potřeba držení zbraní zregulovat a ztížit občanům nabývání zbraní a druhá, která tvrdí že zbraně v rukou civilistů můžou přispět k ochraně státem chráněných zájmů. Obě tyto strany mají dle mého názoru částečně pravdu, jelikož například ve Spojených státech amerických je vydávání zbraní velmi problematické a dochází tam kvůli tomu k častým trestným činům spáchaným legálně drženou zbraní. Naproti tomu ozbrojená společnost dokáže, právě díky legálně držené a nošené zbraní, některým trestným činům zabránit.

Dalším ideálním příkladem může být ozbrojení širší veřejnosti v určitém státě, kdy společnost může pomocí zbraní pomoci ke svržení vlády, ale na druhé straně mohou i stát bránit proti vnějším agresorům. Příkladem můžou být civilisté na Ukrajině, když v roce 2014, právě i díky zbraním, prakticky svrhli Janukovyčův režim. Naproti tomu máme situaci, opět z Ukrajiny, kdy ozbrojené obyvatelstvo v prvních týdnech ozbrojeného konfliktu pomohlo bránit vlastní města.

Jak z výše uvedeného můžeme vidět, tak tato problematika je velmi obtížná na pozorování. Mým důvodem pro vybrání tohoto tématu, je především blízký vztah ke zbraním, jejich historickému vývoji a jejich právní regulaci. A proto bude tedy hlavním cílem této diplomové práce představení právní úpravy držení a nošení zbraní od roku 1918 až po současnost a seznámení s její aplikací v jednotlivých historických obdobích.

Pro lepší přehlednost je práce rozdělena na šest hlavních kapitol, přičemž kapitola první bude orientovaná na vymezení a vysvětlení základních pojmů a jejich charakteristiku, spolu s jejich stručným historickým vývojem. Důležitou částí této kapitoly je taktéž rozdělení zbraní do jednotlivých kategorií

Předmětem druhé kapitoly je císařský patent z roku 1852. Hlavním důvodem pro zařazení tohoto právního předpisu do diplomové práce je skutečnost, že tento právní předpis byl na svou dobu velmi komplexní a univerzální. Právní úprava nošení a držení zbraní v meziválečném období je zařazena do třetí kapitoly, pro předložení komplexnějšího přehledu a uvedení základních skutečností, které měly vliv na podobu právní úpravy držení a nošení zbraní v následujících letech.

V kapitole čtvrté je pojednáváno o období druhé světové války a s tím spojené období Protektorátu Čechy a Morava. Obsahem této kapitoly jsou nařízení, která ovlivnila právní úpravu držení a nošení zbraní v tomto období. Rovněž jsou zde uvedeny hlavní důvody, kvůli kterým došlo k přijetí těchto právních předpisů.

Navazující pátá kapitola je, co se obsahu týče, rozsáhlejší než ta předchozí, jelikož pojednává o stěžejní právní úpravě držení a nošení zbraní v období komunismu. Pro tuto diplomovou práci je toto období klíčové, jelikož došlo k vydání hned dvou zákonů v oblasti zbraní a střeliva a k tomu velkému počtu prováděcích či novelizačních vyhlášek.

V šesté kapitole a závěrečné kapitole se pojednává o období po rozpadu ČSSR. Začátek této kapitoly je věnován aplikaci právních předpisů z doby komunismu, do nové demokratické podoby právního řádu. Druhá část této kapitoly pojednává především o zákoně přijatém v roce 1995 a zákoně z roku 2002, spolu s Evropskou právní regulací.

1. Základní pojmy

V úvodu bylo řečeno, že hlavním obsahem této kapitoly bude vymezení pojmů, které budu v této diplomové práci používat. Jejich vysvětlení a vymezení považuji za klíčové s ohledem na to, že se jejich význam v historii často měnil.

1.1. Zbraň

„Zbraň“ je velmi důležité definovat, protože se jedná o jeden z hlavních pojmů pro tuto práci. Pro jeho vymezení jsem se rozhodl, protože „zbraň“, stejně jako mnoho dalších pojmů z této oblasti, nemá v pramenech práva jednotnou definici.

Obecně lze za zbraň označit prakticky cokoli, co je možné použít k útoku nebo obraně. V této rovině není důležité, zda použitý předmět byl k tomuto účelu vyroben nebo ne. Na druhé straně lze také za zbraň označit pouze takovou věc, která byla přímo k útoku či obraně vyrobena. Současný trestní zákoník vymezuje „zbraň“ následovně, *„zbraní se tu rozumí, pokud z jednotlivého ustanovení trestního zákona nevyplývá něco jiného, cokoli, čím je možno učinit útok proti tělu důraznějším“¹.*

1.2. Historie zbraní

Za jednu z prvních zbraní můžeme s jistotou označit kámen jako takový a později ve spojení s dřevěnou násadou i zbraň označovanou jako oštěp. Za přelomové v oblasti zbraní na krátkou vzdálenost bylo vynalezení bronzu Sumery, přičemž důležitost tohoto objevu lze přirovnat k objevení střelného prachu.

Co se zbraní na dálku týče, tak zde prakticky nejdůležitějším bylo objevení luku a šípu. Tato zbraň zapříčinila vznik šítu a zbroje, a i díky tomu přestala být, na určitou historickou etapu, efektivní. V období středověku došlo k velkému rozšíření brnění, načež zareagovali Angličané a vymysleli dlouhý luk, který svými šípy dokázal brněním proniknout.²

Palné zbraně vznikly pravděpodobně následkem vynalezením střelného prachu na území středověké Číny, ovšem některé zdroje tvrdí že za vynalezením stojí Arabové, a proto nelze jednoznačně určit jeho vynálezce. Do Evropy se ovšem

---

¹ §118 zákona č. 40/2009, trestního zákoníku

² KOVÁRNÍK, Libor a Miroslav ROUČ. *Zbraně a střelivo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. ISBN 978-80-7380-030-7, s. 9

střelný prach dostal až ve třináctém století a k jeho použití došlo konkrétně v první polovině.³

Prvními zbraněmi, které užívaly střelný prach byly děla označované jako „bombardy“, přičemž na konci 14. století existovaly mozdíře, jako těžký typ děla a tarasnice jako lehký typ. Jelikož postupně docházelo ke zmenšování těchto zbraní, bylo nevyhnutelně dáno, že dojde ke vzniku ručních zbraní. Jedna z nejstarších ručních palných zbraní pochází z českých zemí. Jedná se o tzv. „hákovnici“, kterou využívali husité v první polovině patnáctého století.⁴

Největší rozmach používání střelných zbraní nastal v šestnáctém století, kdy došlo ke vzniku křesadlových zbraní. Důvodem byla jednoduchost obsluhy a levná výroba. Je nutno zmínit, že před samotným vynálezem křesadlového zámku se v Evropě využívaly doutňákové a kolečkové zámky. Nicméně oba tyto způsoby nebyly tak dokonalé jako u křesadlových zbraní. Díky tomuto vynálezu došlo k vytvoření nové kategorie zbraní a to pistolí. Křesadlové zbraně byly v 19. století nahrazeny perkusními, které vznikly díky technickému a chemickému rozvoji. Výhodou oproti křesadlovým zbraním byla převážně v tom, že nebyly tak nespolehlivé. Odborná literatura zmiňuje, že u křesadlových zbraní bylo až 170 střel selhaných.⁵

1.3. Kategorizace zbraní

Kategorizace zbraní jsou podrobněji zpracovány v různých knihách. Dle mého názoru nejlépe zpracovává toto téma kniha *Zbraně a střelivo* od Libora Kovárníka a Miroslava Rouče, která čerpá některé své poznatky z knihy *Použití zbraně a zákon*.⁶ Ve své knize zbraně rozdělují do třech kategorií, a to konkrétně na střelné, úderné a chladné.⁷ Střelné zbraně dále dělí na palné, mechanické a plynové.⁸

---

³ HRAZDÍRA, Ivo, Libor KOVÁRNÍK a František NOVOTNÝ. *Použití zbraně a zákon*. Praha: Eurounion, 2000. ISBN 80-85858-83-5, s. 14

⁴ KOVÁRNÍK, Libor a Miroslav ROUČ. *Zbraně a střelivo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. ISBN 978-80-7380-030-7, s. 9

⁵ tamtéž, s. 10-13

⁶ HRAZDÍRA, Ivo, Libor KOVÁRNÍK a František NOVOTNÝ. *Použití zbraně a zákon*. Praha: Eurounion, 2000. ISBN 80-85858-83-5

⁷ KOVÁRNÍK, Libor a Miroslav ROUČ. *Zbraně a střelivo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. ISBN 978-80-7380-030-7, s. 13

⁸ tamtéž, s. 24-32

1.3.1 Střelné zbraně

Jak již bylo výše uvedeno, tak střelné zbraně se dělí na palné, mechanické a plynové. Všechny tyto kategorie fungují na základě okamžitého uvolnění energie při výstřelu, avšak pokaždé se jedná o jiný zdroj energie.⁹

1.3.1.1. Palné zbraně

Tato skupina je druhem střelné zbraně, která funguje na základě okamžitého uvolnění chemické energie a její následné přeměny na mechanickou a tepelnou energii. V příloze č. 1 k zákonu č. 119/2002 Sb., zákon o střelných zbraních a střelivu je také uvedeno, že „*Za palnou zbraň se považuje také předmět, který lze uschopnit k vystřelování hromadné nebo jednotné střely nebo jiného projektilu působením okamžitého uvolnění chemické energie*“.¹⁰ Stejně jako předchozí kategorie zbraní, tak i zbraně palné lze různě rozdělit. Prvním kritériem, na základě kterého lze provést dělení, je automatizace mechanismu. V tomto případě sem řadíme zbraně jednoranové, opakovací, samočinné a samonabíjecí. Druhým kritériem, podle kterého lze palné zbraně rozdělit, je účel využití. Řadíme sem zbraně vojenské, lovecké, sportovní a obranné. A poslední dělení palných zbraní je možné na základě uzamčení závěru na neuzamčené, částečně uzamčené a uzamčené.¹¹

1.3.1.2. Mechanické zbraně

U mechanických střelných zbraní, kterými jsou například luky, kuše a praky, se jedná o uvolnění mechanické energie. Zvláštní mechanickou zbraní, kterou lze v této kategorii najít, je dle mého názoru bumerang, jelikož jeho použití je odlišné od luků nebo kuší. Zvláštní na této zbraně je také to, že byla rozšířena pouze v Austrálii.¹²

1.3.1.3. Plynové zbraně

Posledním druhem je zbraň plynová, která funguje na principu okamžitého uvolnění energie stlačeného vzduchu nebo jiného plynu. Nejznámějšími zbraněmi

---

⁹ KOVÁRNÍK, Libor a Miroslav ROUČ. *Zbraně a střelivo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. ISBN 978-80-7380-030-7, s. 24

¹⁰ Příloha 1. část první, bod. 2 k zákonu č. 119/2002 Sb., o zbraních a střelivu

¹¹ KOVÁRNÍK, Libor a Miroslav ROUČ. *Zbraně a střelivo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. ISBN 978-80-7380-030-7, s. 32-33

¹² tamtéž, s. 24-26

spadajícími do této kategorie jsou vzduchovky, větrovky a v poslední době velmi oblíbené zbraně na CO₂ tzv. plynovky.¹³

1.3.2. Úderné zbraně

Úderní zbraně jsou definovány tak, že jejich působení na předmět útoku spočívá v přeměně pohybové energie na destrukci. Tento typ zbraní se rozděloval na kyj, palice, řemdih, palcát a ceremoniální palcát. Poslední zmíněný druh ovšem sloužil převážně jako symbol moci, a to především díky své mohutnosti a vyzdobení.¹⁴

1.3.3. Chladné zbraně

Tato kategorie zbraní způsobuje poškození předmětu útoku převážně bodnutím a spadají sem „*bojová kladiva, sekery, dýky, meče, kordy, kordíky, kopí, halapartny, oštěpy a bodáky.*“¹⁵

---

¹³ tamtéž, s. 31

¹⁴ KOVÁRNÍK, Libor a Miroslav ROUČ. *Zbraně a střelivo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. ISBN 978-80-7380-030-7, s. 14-16

¹⁵ tamtéž, s. 16

2. Zbrojní patent z roku 1852

Zbrojním patentem, který jako první přesněji upravoval držení a nošení zbraní na území habsburské monarchie, byl císařský patent č. 223 ř.z., o ustanoveních týkajících se výroby, obchodu a držení zbraní a věcí muničních a nošení zbraní. Tento právní předpis je pro historii úprav držení a nošení zbraní na území České republiky významný především tím, že platil skoro sto let. Po rozpadu Rakousko-uherské monarchie v roce 1918 byla tato právní úprava převzata do právního řádu Československé republiky zákonem č. 11/1918 Sb., o zřízení samostatného státu československého. Zrušen a nahrazen byl zákonem č. 162/1949 Sb., o zbraních a střelivu.

Zbrojní patent je členěn do pěti částí a čtyřiceti devíti paragrafů, ovšem ani v jednom z paragrafů není obsažena definice pojmu zbraň. Ve druhém paragrafu lze najít pouze demonstrativní výčet „zapovězených zbraní“, „*Za zbraň zapovězenou se prohlašují: Dýky, stylety a nože na způsob styletu dutě broušené, kordy o trojím ostří, trombony, terceroły pod sedm vídeňských palců zvící, pojímajíc v míru tuto i pažbu a hlaveň, větrovky všelikého druhu, granáty ruční a skleněné, petardy a rakety zapalovací, konečně všeliká zbraň ukrytá jakéhokoliv druhu, příhodna k zákeřným útokům, např. pušky v holi, hole s kordem ap. Ke zbraní zapovězené počteny bud'tež i nástroje všeliké, jichž původní a přirozená forma zúmyslně jest změněna, aby se jimi tíže poraniti mohlo, jakož vůbec všeliký nástroj ukrytý, k útokům zákeřným příhodný, který podle povahy své ustanoven není ani k provozování umění nějakého nebo nějaké živnosti, ani k domácí potřebě.*“¹⁶

2.1. Držba zbraní

Kromě definice zbraně chybí taktéž ve zbrojním patentu definice pojmů držení a nošení zbraní. Část druhá se dokonce jmenuje „*Kdo má právo míti zbraň a věci muniční.*“¹⁷, tudíž s pojmem držení zbraní ani nepracuje.

---

¹⁶ §2 císařského patentu č. 223/1852 ř. z.

¹⁷ Částka II. císařského patentu č. 223/1852 ř. z.

Co se držení zbraní týče, tak zbrojní patent dovoluje držet zbraň všem osobám. Jedná se ovšem pouze o takové zbraně, které nejsou zahrnuty do zapovězených zbraní ve druhém paragrafu (na ty se vztahovalo zvláštní povolení)¹⁸ nebo pokud se jednalo o zbraně, které byly drženy ve velkém množství. V případě držení většího množství zbraní vznikla povinnost oznámit danou skutečnost politickému úřadu zemskému, který měl o dané věci dále rozhodnout dle toho co bude pokládat za příhodné.¹⁹ V momentě, kdy nevezme: „*tento o úřad ohlášení na vědomí, jest majitel zbraní povinen, aby jejich zásobu zmenšil, např. je zcizil, nebo může žádati, aby mu zbraně byly ponechány, ale učiněny nepotřebnými, nebo budou zbraně úředně prodány.*“²⁰ Zbrojní patent se také zabýval úpravou vlastnictví vojenské munice a dovoloval ji držet osobám, které byly službou oprávněny k takové držbě nebo ti, kdo mají takové právo na základě zvláštního zmocnění.²¹

V předchozích řádcích je řečeno, že na držbu zapovězených zbraní je potřeba zvláštního povolení. K získání tohoto povolení bylo potřeba prokázat důvod, kvůli kterému daná osoba drží zapovězenou zbraň či střelivo.²² Císařský patent také umožňuje udělit zvláštní povolení „*když jde o starou nebo z užívání vyšlou zbraň zapovězenou, která má toliko hodnotu historickou nebo uměleckou, anebo hodnotu zvláštní obliby*“²³

2.2. Nošení zbraní

U nošení zbraní je nutné upozornit na skutečnost, že je potřeba získat zvláštní povolení, jelikož samostatné povolení k držení zbraně neobsahuje povolení zbraň i nosit. Povinnost obstarat si toto zvláštní povolení se nevztahovala na: „*a) ti, kdož podle služby své nebo svého charakteru mají právo nebo povinnost, nositi zbraň, avšak směji nositi jen takovou zbraň, která náleží k předepsanému vypravení nebo k úřednímu oděvu;*

---

¹⁸ §8 císařského patentu č. 223/1852 ř. z.

¹⁹ §12 císařského patentu č. 223/1852 ř. z.

²⁰ LAŠTOVKA, Karel. *Československé správní právo: Část zvláštní*. Praha: Melantrich, 1936, s. 83

²¹ §12 císařského patentu č. 223/1852 ř. z.

²² §9 císařského patentu č. 223/1852 ř. z.

²³ §10 císařského patentu č. 223/1852 ř. z.

b) ti, jichž živnost nebo zaměstnání to s sebou přináší, že musí zbraně nebo nástrojů jí za rovné pokládány i kromě domu užívati, avšak jen v čas skutečného provozování živnosti nebo zaměstnání; c) ty osoby civilní, u nichž v jednotlivých zemích (korunních) podle posavadního obyčeje zbraň jest příslušenstvím obvyklého tam kroje zemského, ač nebylo-li jim právo toto v tom neb onom případě odejmuto, a to jen co se týče zbraně ke kroji zemskému náležitě; d) služebnictvo soukromé, k jehož uniformě nebo livreji se obyčejně zbraň nosí, ač nebylo-li osobám jednotlivým právo, nositi zbraň, odňato a jen jakožto příslušenství uniformy nebo livreje; e) cizozemští pocestní, kteří k uniformě nebo ke kroji národnímu zbraň nosí, jakož i příslušníci jich, co se týče livreje, pod omezením svrchu dotčeným [a), b) a c)], konečně f) střelci řádné, s povolením úředním zřízené střelnice, ač nebylo-li tomu neb onomu z nich právo k nošení zbraně odňato, když navštěvují střelnice.²⁴ Povinnost mít zvláštní povolení k nošení zbraně se nevztahovalo ani na příslušníky finanční stráže a politické úředníky.²⁵ Dále mohli nosit zbraň bez zvláštního povolení myslivci a hajní ve stejnokroji, a to na základě zvláštního předpisu.²⁶ V tomto konkrétním případě je tímto předpisem císařský patent ze dne 3. prosince 1852, zákon lesní.

2.3. Zbrojní pas

Zbrojní pas sloužil jako průkaz, který obsahoval seznam zbraní, které mohl držitel zbrojního průkazu nosit. Platnost tohoto oprávnění byla stanovena zbrojním patentem na tři léta.²⁷ Mohla ovšem nastat situace, kdy byl průkaz zabaven jeho majiteli. Konkrétně se jednalo o skutečnost, kdy neměl držitel pas u sebe a nesl zbraň.²⁸

Vydávání zbrojního pasu se řídí dle nařízení ministerstva vnitra, spravedlnosti a nejvyššího policejního úřadu č. 16/1853 ř.z. Toto nařízení stanovuje okresní hejtmanství jako příslušný orgán k rozhodování a vydávání tohoto oprávnění.²⁹

²⁴ §15 císařského patentu č. 223/1852 ř. z.

²⁵ VYHNANOVSKÝ, František. *Zbraně a střelivo: Komentované předpisy platné v zemi České Moravskoslezské*. Praha: Československý kompas, 1936. 27–29 s.

²⁶ §53 císařského patentu č.250/1852

²⁷ §20 císařského patentu č. 223/1852 ř. z.

²⁸ §24 a §25 císařského patentu č. 223/1852 ř. z.

²⁹ § 4 nařízení č. 16/1853 ř. z., jímž se provádí zbrojní patent.

Dalším oprávněným orgánem, kromě již výše zmíněného okresního hejtmanství, byly státní policejní úřady.³⁰ Ty se ovšem nacházely pouze ve velkých městech nebo v pohraničních oblastech. Tyto správní orgány postupovaly při rozhodování o vydání zbrojního pasu tak, že si nejdříve obstaraly veškeré informace o osobě žadatele, a to dotazem na příslušnou četnickou stanici.³¹ Samostatnou zvláštní kategorií jsou povolení k nošení zapovězených zbraní, o kterých rozhodoval a vydával zemský úřad.³² Ovšem pokud se jednalo o povolení k nošení ručních palných zbraní, které byly na délku kratší než osmnáct centimetrů, pravomoc rozhodnout spadala do rukou státních policejních úřadů anebo okresních hejtmanství. V tomto případě bylo správním orgánům kladeno za úkol, aby důkladně zjistily a zhodnotily jak nezávadnost žadatele, tak i důvody spojené s nošením takových zbraní. Samostatným okruhem osob, u kterých se rozhodovalo o zbrojních pasech, byli příslušníci četnických sborů. O vydávání těchto oprávnění k nošení soukromých zbraní rozhodovalo zemské četnické velitelství. Konkrétně se jednalo o případy, kdy neměli příslušníci oblečený služební stejnokroj.³³

---

³⁰ VYHNANOVSKÝ, František. *Zbraně a střelivo: Komentované předpisy platné v zemi České a Moravskoslezské*. Praha: Československý kompas, 1936, 37 s.

³¹ VYHNANOVSKÝ, František. *Zbraně a střelivo: Komentované předpisy platné v zemi České a Moravskoslezské*. Praha: Československý kompas, 1936, 34–35 s.

³² §2 císařského patentu č. 223/1852 ř. z.

³³ VYHNANOVSKÝ, František. *Zbraně a střelivo: Komentované předpisy platné v zemi České a Moravskoslezské*. Praha: Československý kompas, 1936, 38 s.

3. Právní úprava v meziválečném období

Po konci první světové války a následném rozpadu Rakousko-Uherské monarchie byla potřeba vytvořit či převzít právní předpisy do právního řádu nově vzniklé Československé republiky. Jak již je zmiňováno výše v kapitole druhé, tak nově vzniklá republika převzala císařský zbrojní patent z roku 1852. Zákon, díky kterému se zbrojní patent zařadil do právního řádu české republiky byl zákon č. 11/1918 Sb., o zřízení samostatného státu československého.

3.1. Nový zákon upravující zbraně a střelivo

Stěžejním právním pramenem pro meziválečné období je zákon č. 81/1938 Sb. z. a n., o zbraních a střelivu i přes to, že nikdy nenabyl účinnosti. Účinnosti nenabyl, protože vláda Československé republiky nikdy nevydala nařízení, které by datum účinnosti stanovilo.³⁴ Tento nový zákon, který taktéž jako zbrojní patent upravoval oblast držení a nošení zbraní, byl přijat 8. dubna 1938. Důvodem pro vytvoření nového zákona byla snaha o sjednocení právní úpravy v Československu. Ve zprávě ústavně-právního hned v úvodu stojí: *„Dosavadní předpisy jsou rozptýlené, zastaralé a nejednotné, činí sice překážky v nošení a přechovávání zbraní a střeliva řádným a bezúhonným občanům, zatím co občané, kteří na bezúhonnost nekladou právě velkou váhu, mohou si i střelnou zbraň opatřit bez obtíží.“*³⁵

Mimo výše uvedeného důvodu byla potřeba nového zákona také z důvodu společenského napětí v oblasti Sudet. Situace v pohraničí se začala rapidně zhoršovat ve 30 letech, kdy se začala bouřit německá menšina. Tyto problémy byly způsobeny především německým nacionalistickým myšlením, které bylo navíc podporováno i nacistickým Německem. Dalším závažným problémem byla Sudetoněmecká strana vedena Konradem Henleinem., která díky jednotnosti sudetských Němců získala poměrně velký mandát.³⁶

---

³⁴ §41 zákona č. 81/1938 Sb., o zbraních a střelivu

³⁵ Zpráva výboru ústavně-právního a branného o vládním návrhu zákona o zbraních a střelivu, tisk 1111: Část 1 [online]. Poslanecká sněmovna Národního shromáždění republiky Československé, 1937 Dostupné z: http://www.psp.cz/eknih/1935ns/ps/tisky/t1111_01.htm

³⁶ MALÝ, Karel. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. Praha: Leges, 2010. Student (Leges). ISBN 978-80-87212-39-4, 433–434 s.

Později vyšlo najevo, že nutnost tohoto zákona byla odůvodněná, jelikož ve druhé polovině roku 1938 dochází k vyhocení situace v Sudetech a nacionalisticky smýšlející němečtí obyvatelé zneužili zbraní vůči ozbrojeným složkám a státním orgánům.

3.2. Působnost zákona, právní úprava držení a nošení zbraní

Tento nový zákon se vztahoval na všechny druhy zbraní kromě nástrojů a předmětů, které byly používány k potřebám denního života. To ovšem platilo pouze za předpokladu, že tyto věci nebyly upraveny tak, aby je bylo možné použít jako zbraň.³⁷ Hned v úvodu zákona můžeme narazit na definici střelné zbraně jako, „zbraně, u nichž střela vypuzuje se z hlavně výbušnou silou vznícených plynů nebo silou stlačeného vzduchu nebo zvláštním mechanismem.“³⁸

Ustanovení, které se týkalo držení zbraní bylo obsaženo v §6 zákona č. 81/1938 Sb. z. a n, o zbraních a střelivu. Tento paragraf stanovil, že držet zbraně či střelivo, které převyšuje osobní potřebu, je možné na základě vydání zbrojního listu okresním úřadem. Toto povolení bylo možné vydat osobám, které dosáhly věku osmnácti let a nebylo u nich důvodné podezření na zneužití zbraně k trestnému činu. Doba, na kterou bylo povolení vydáno činila pět let, a platilo na celém území tehdejšího Československa. Mimo doby obsahoval zbrojní list také seznam zbraní, pro které se vydával. Osoba, která byla oprávněna k držbě zbraní nebo munice, mohla mít dané věci ve svém obydlí nebo v ohrazeném prostoru a přenášet je směla pouze za účelem prodeje nebo opravy i na jiné místo sama, popřípadě mohla pověřit osobu starší šestnácti let. Přičemž zde byla podmínka, že zbraně musely být ve stavu, který znemožnil jejich okamžité užití.³⁹

K nošení jakékoliv zbraně či střeliva byla oprávněna ta osoba, které byl na základě žádosti vydán zbrojní pas okresním úřadem. Toto povolení bylo možné udělit pouze osobám, které prokázaly své důvody k nošení zbraní a také dovršily věku osmnácti let. Stejně jako zbrojní list tak i toto povolení se vydávalo na dobu pěti let. Spolu se zbraní zbrojní pas opravňoval osobu k nošení a držení střeliva, které nepřevyšovalo osobní potřebu a které patřilo k dané zbraně.

---

³⁷ §1 odst. 3 zákona č. 81/1938 Sb., o zbraních a střelivu

³⁸ §2 odst. 1 zákona č. 81/1938 Sb., o zbraních a střelivu

³⁹ §6 zákona č. 81/1938 Sb., o zbraních a střelivu

Osoba, která takové povolení získala měla povinnost mít ho u sebe pokaždé, kdykoliv nesla zbraň. Dále byla také povinna předložit a prokázat se jím na výzvu strážní či bezpečnostní služby. V poslední řadě byli oprávněni nosit zbraně a munici na určité místo, oprávnění výrobci zbraní a střeliva, obchodníci nebo jejich zaměstnanci, pokud to bylo zapotřebí v souvislosti s výkonem živnosti.⁴⁰

3.3. Nařízení o pozastavení oprávnění

Nařízení, které pozastavovali nebo omezovali povolení nosit či držet zbraň, se vydávali z důvodu veřejné bezpečnosti. Vydávali je zemští prezidenti na základě ustanovení §42 zbrojního patentu.⁴¹

Prvním takovým nařízením vydaným po roce 1918, bylo Nařízení zemského politického správce v Praze č. 162/1919 Sb. Zakazovalo se držet a nosit zbraně všech druhů a veškerá povolení přestala platit. Dále zde byla stanovena povinnost odevzdat tyto zbraně do úschovy státnímu policejnímu úřadu, v jehož obvodu se držitel zdržoval, a to na celou dobu platnosti výše zmíněného nařízení. Tato povinnost se taktéž vztahovala na živnostníky, kteří měli oprávnění zhotovovat a prodávat zbraně. Z působnosti tohoto právního předpisu byli vyňati veřejní úředníci a zřízcenci oprávnění nosit zbraně patřící k vybavení nebo stejnokroji. Dále se jednalo o veřejný strážní personál a osoby, které byly ozbrojeny na základě povolení ministerstva národní obrany k obraně země. Nařízení se netýkalo ani zbraní, které spadaly do veřejných historických nebo uměleckých sbírek. Kromě konkrétních máme i výjimky obecné, za které zemská správa považovala ty situace, při nich docházelo k nezbytné bezpečnosti osob i majetku ať pro jednotlivce, určitý okruh osob či určité části okrsků, majitele soukromých sbírek a živnostníky oprávněné k výrobě a prodeji zbraní.⁴²

Druhým vydaným nařízením bylo Nařízení zemského presidenta v Praze č. 174/1938 Sb. Na základě tohoto došlo k zákazu a zastavení povolení k držení a nošení zbraní, střeliva a výbušnin. Bylo vydáno z důvodu zhoršující se situace v sudetském pohraničí, a tudíž bylo i pro tyto oblasti přímo určeno.

---

⁴⁰ §7 zákona č. 81/1938 Sb., o zbraních a střelivu

⁴¹ § 42 císařského patentu č. 223/1852 ř. z.

⁴² Nařízení zemského politického správce v Praze č. 162/1919 Sb. z. a n.

Majitelé zbraní a střeliva museli do 24 hodin veškeré vlastněné zbraně odevzdat do úschovy okresnímu úřadu nebo četnické stanici v jejichž obvodu se držitel zdržoval. Co se výjimek týče tak ty jsou podobné těm v nařízení č. 162/1919 Sb.⁴³

3.4. Judikatura Nejvyššího správního soudu

Nejvyšší správní soud jednal na základě stížností osob, které tvrdily, že jim bylo protizákonným rozhodnutím nebo opatřením správních úřadů zkráceno jejich práv. Dále byl také povolán k rozhodování ve věcech kompetenčních sporů mezi správními úřady. Judikatura byla vydávána ve sbírkách nálezů vždy po jednotlivých rocích, a to na základě příkazu presidia nejvyššího správního soudu.

3.4.1. Nezávadnost osoby

Jednou z důležitých otázek, které Nejvyšší správní soud po roce 1918 několikrát řešil, byla nezávadnost žadatele o vydání zbrojního pasu. Nejvyšší správní soud ve svém nálezu z roku 1923 o určení pojmu nezávadnosti osoby určil, že za osobu závadnou lze ve smyslu §17 zbrojního patentu označit i netrestaného člověka, a to v případě, kdy jsou přítomné jakékoliv skutkové okolnosti, které zakládají důvodné pochybnosti o důvěryhodnosti. Existence těchto okolností byla dostatečným důvodem k zamítnutí žádosti o vydání zbrojního pasu. Posuzování, zjišťování a hodnocení těchto skutkových okolností spadalo do pravomoci úřadů. V tomto konkrétním nálezu se Nejvyšší správní soud zabýval stížností, která směřovala proti rozhodnutí o odeření vydání zbrojního pasu z důvodu, že byl dříve správním úřadem prvního stupně odsouzen za přestupek dle §36 zbrojního patentu. Stěžovatel ve svém návrhu argumentoval tím, že byl odvolacím úřadem zproštěn obžaloby. Nicméně dle právní interpretace soudu samotná skutečnost prohlášení za nevinného úřadem druhého stupně, nevylučuje možnost označení žadatele za závadného. Z původního spisu bylo patrné, že žalovaný úřad disponoval i jinými skutkovými okolnostmi, nicméně ty nebyly stěžovateli oznámeny a ani nebyly obsaženy v napadeném rozhodnutí. Tudíž Nejvyšší správní soud konstatoval, že řízení bylo formálně vadné a napadené rozhodnutí zrušil.⁴⁴

---

⁴³ Nařízení zemského presidenta v Praze ze dne 15. září 1938 č. 174/1938 Sb. z. a n

⁴⁴ Nález Nejvyššího správního soudu ze dne 4. května 1923, č. 7477 (Boh. 2306/1922)

Tímto ovšem problematika týkající se nezávadnosti osob neskončila a Nejvyšší správní soud musel i v nadcházejících letech zodpovědět nově vzniklé otázky. Právní závěry, interpretované v nálezů rozebraném výše, dále rozvíjí v roce 1927.

Jednalo se o situaci, kdy žadatel podal žádost na prodloužení platnosti zbrojního pasu pro loveckou pušku a revolver. Správní orgány ovšem této žádosti nevyhověly, a to protože byl žadatel dříve pravomocně odsouzen pro přečin krádeže dle §§457 a 482 vojenského trestního zákona. Bohužel ani odvolací soud nerozhodl ve prospěch odvolatele a své rozhodnutí založil na nesplnění náležitostí, které byly stanoveny v §17 zbrojního patentu. Toto ustanovení říká, že zbrojní pas se smí vydat pouze osobám, které jsou nezávadné, přičemž samotnou definici tohoto stavu neposkytuje. Ovšem z ustanoveních zbrojního patentu je možné usoudit, že takový stav nastane v případě, kdy je vyloučeno zneužití daných zbraní nebo střeliva. Nejdůležitějším v tomto ohledu by tedy měly být individuální osobní vlastnosti. Lze tedy říct, že postavily na stejnou úroveň pojem nezávadnost a bezúhonnost. Nejvyšší správní soud měl za to, že bezúhonnost nemusela znamenat nezávadnost, a právě naopak bylo možné, že za nezávadnou osobu mohla být shledána i osoba soudně trestaná. Rozhodným faktorem zde měly být okolnosti, za kterých byl daný trestný čin spáchán a zda hrozí, že by mohlo dojít ke spáchání trestného činu zbraní, na kterou se vydává zbrojní pas.⁴⁵

Nicméně v roce 1931 je nálezem částečně dáno za pravdu správním orgánům, tím že osoba není považována za nezávadnou v případě, že byla dříve odsouzena pro přestupek dle § 26 a) zákona č. 49/1866 čes. z. z., honební zákon a zbrojní pas jí byl rozhodnutím odňat. Tohoto přestupku se obviněný dopustil tím, že se zúčastnil mysliveckého honu bez honebního lístku a se zbraní, pro kterou byl vydán zbrojní pas. Jak již bylo několikrát zmíněno, tak zbrojní patent jako takový nedefinoval konkrétně pojem nezávadnosti a veškerá rozhodnutí učiněná v této oblasti korespondovala s právními závěry učiněnými Nejvyšším správním soudem. V tomto případě nebylo možné hledět na danou osobu jako na osobu nezávadnou, jelikož vykonávala myslivost bez povolení se zbraní, na kterou mu byl vydán

---

⁴⁵ Nález Nejvyššího správního soudu ze dne 21. října 1927, č. 18051 (Boh. 6820/1927)

zbrojní průkaz, a tedy této zbraně zneužívá k činnosti, která je honebním zákonem zakázána.⁴⁶

3.4.2. Právní nárok

Další otázkou, kterou judikatura po roce 1918 řešila, bylo, zda nezávadnost osoby zakládá právní nárok na vydání zbrojního pasu. Základem odpovědi na tuto otázku plénum Nejvyššího soudu spatřovalo ve výkladu §17 zbrojního patentu. Tento paragraf ustanovuje následující: „*Každý, kdo nemůže některý z případů výjimečných, v §§ 15 a 16 uvedených, na sebe vztahovati, obdrží povolení k nošení zbraně toliko udělením pasu zbrojního, který se však smí vydávati jenom osobám nepodezřelým.*“⁴⁷ Z tohoto je možné vyčíst, že právní nárok na nošení dovolených zbraní v tomto ustanovení není zmiňován, avšak obsaženo je zde negativní vymezení vázanosti úřadu pro vydávání zbrojních pasů osobám nezávadným. Právní nárok nezakládá §17 ani v souvislosti s paragrafy 15 a 16, ve kterých jsou ustanoveny výjimky pro nošení zbraní předem určeným okruhem osob. V paragrafu 15 je ustanoveno: „*Výjimkou mají právo, nositi zbraň, nežádavše za zvláštní dovolení k tomu*“⁴⁸, dále v paragrafu 16 je ustanoveno následující: „*Kdo má právo nositi zbraň, má i právo dáti si zbraň svou a věci muniční od svého služebnictva na jistá místa donášeti.*“⁴⁹ V těchto případech zákon přiznává oprávnění nosit zbraň ex lege a mimo to zákon právo nosit zbraň, kromě získaného oprávnění, nezná. Plénum se zabývalo i ústavní rovínou této otázky a dospělo k závěru, že ani z ústavní listiny nelze vyvodit, že by oprávnění nosit zbraň spadlo do základních lidských práv a svobod. Závěrem lze tedy říci, že úřady, které rozhodují o žádostech na vydání zbrojního pasu, nemají povinnost vydat zbrojní pas v případě kdy není prokázána nutnost žadatele o nutnosti nosit zbraň. Žadatel tudíž v případě stížnosti nemůže tvrdit, že by byl zkrácen na svých subjektivních právech.⁵⁰

Z judikatury lze dojít k závěru, že byl nejvíce kladen důraz na správní orgány v oblasti zjišťování důkazů ohledně nezávadnosti osoby, a také v řádném odůvodnění svých závěrů.

⁴⁶ Nález Nejvyššího správního soudu ze dne 26. září 1931, č. 13719. (Boh. 9396/1931)

⁴⁷ §17 císařského patentu 223/1852 ř. z.

⁴⁸ §15 císařského patentu 223/1852 ř. z.

⁴⁹ §16 císařského patentu 223/1852 ř. z.

⁵⁰ Nález Nejvyššího správního soudu ze dne 7. září 1929, č. 16053 (Boh. 8093/1929)

3.4.3. Nošení zbraně třetí osobou

U této problematiky bych rád uvedl dva nálezy, které se oba týkají nošení zbraní třetí osobou. Nicméně každý z nich má odlišný závěr.

V prvním případě se jednalo o situaci, kdy manželka u sebe nesla manželovu zbraň bez toho, aniž by měla patřičné povolení. Konkrétně manželka nesla zbraň ze zahraničí, kde manžel svou zbraň, ke které mě patřičné povolení k jejímu držení a nošení, zapomněl a odjel do Čech dříve. Načež ji požádal, zda by mu nemohla zbraň přivést. Poté, co byla na hranicích zastavena strážníkem, zbraň dobrovolně odevzdala do úschovy a ta následně po rozhodnutí úřadů prvního a druhého stupně propadla ve prospěch státu. Nejvyšší správní soud se na základě stížnosti dotyčné zabýval rozdílem mezi držením a nošením zbraně. Dle patřičných ustanovení zbrojního patentu, kdy oprávnění zbraň držet nedává oprávnění také zbraň nosit, došel k závěru, že z těchto ustanovení vyplývá rozdílnost obsahů těchto pojmů a nošení je úkonem s větší odpovědností. Ve smyslu zákona lze tedy říct, že zbraň nosí jenom ta osoba, která s ní vědomě chce a může dle jejího určení nakládat. Také předložil jako argument výklad §16 zbrojního zákona, který říká: „*Kdo má právo nositi zbraň, má i právo dáti si zbraň svou a věci muniční od svého služebnictva na jistá místa donášeti.*“⁵¹ Na základě těchto podkladů došel soud k závěru, že jednání se o pouhý dovoz zakázané zbraně bez úředního povolení, nemusí to nutně tvořit skutkovou podstatu nedovoleného nošení zbraně.⁵²

V druhém nálezu třetí osoba nesla zbraň, ke které neměla zbrojní pas a se kterou se účastnil honitby bez patřičného povolení či svolení pána honitby. Tímto jednáním naplnila skutkovou podstatu přestupku dle §26 zákona o myslivosti a §36 zbrojního patentu. Z těchto důvodů byla zbraň označena za propadlou, i když byla užita osobou zjevně neoprávněnou. Stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu ovšem podal držitel zbraně s tím, že nesouhlasí s jejím propadnutím, jelikož on konkrétně se ničeho nedopustil. Problematika tohoto případu spočívala v interpretaci §36 zbrojního patentu, který stanovuje následující: „*Kdo by bez dovolení a neprokázav potřeby k odvrácení hrozícího nebezpečství zbraň nosil, tomu uložena bude krom toho, že zbraň, kterou bez dovolení nosil, propadne, pokuta od deseti až do třiceti korun nebo vězení od jednoho až do tří dnů.*“⁵³ Z tohoto ustanovení je zřejmé, že

⁵¹ §16 císařského patentu 223/1852 ř. z.

⁵² Nález Nejvyššího správního soudu ze dne 16. června 1925, č. 13032 (Boh 4798/1925)

⁵³ §36 císařského patentu 223/1852 ř. z.

jedinou podstatnou okolností pro propadnutí zbraně je to, že osoba nosící zbraň vědomě chce a může s ní nakládat dle jejího určení a onu zbraň nosí neoprávněně. Konkrétními případy může být například, že osoba jde na střelnici střílet na terč nebo na pole lovit zvěř. Nelze tedy brát v potaz to, zda zbraň byla ve vlastnictví někoho jiného a tato okolnost jako taková je nerozhodná. Jelikož byla osoba v této situaci chycena s puškou při lovení bažantů bez povolení, tak splnila předpoklady k tomu, aby byla zbraň prohlášena za propadlou. Jelikož byl neoprávněný nositel se zbraní přistižen při lovu bez patřičného oprávnění, je možné toto jednání označit za protiprávní.⁵⁴

3.5. Judikatura Nejvyššího soudu ve věcech trestních

Nejvyšší soud sloužil jako poslední instance a zrušovací soud ve všech věcech trestních, v případech stanovených trestním řádem a ve věcech určených vedlejšími zákony. Mimo této pravomoci mu také náleželo rozhodování a určování příslušnosti obecných soudů. Judikatura jako taková byla vydávána ve svazcích, které vždy obsahovaly rozhodnutí z odpovídajících roků. Tyto svazky se vydávaly na základě příkazu předsednictva nejvyššího soudu.

3.5.1. Zakázaná zbraň

Nejvyšší soud se zabýval stížnostmi proti rozhodnutí, kterým byl stěžovatel krajským soudem uznán vinným, pro držení a nošení praku jako zakázané zbraně. Krajský soud došel k tomuto závěru, protože zabavený prak shledal jako zbraň, která je způsobilá ke skrytému útoku, protože se dá snadno ukrýt a použít na dálku. Zakázané zbraně jako takové definuje §2 zbrojního patentu, a kromě konkrétně vyjmenovaných zbraní jsou zde také zmíněny nástroje, které byly upraveny za účelem ublížení. V taxativně zakázaných zbraních nebyl prak, který jako munici používal kameny nebo jiné předměty, uveden. Nejvyšší soud se zabýval otázkou, zda není možné prak zařadit mezi nástroje, kterými je možné někoho zranit. Nakonec došel k závěru, že ho do této skupiny není možné zařadit, a to z důvodu toho, že by musely být naplněny všechny alternativní znaky. U praku totiž není, jak lze z právního názoru vyčíst, možnost jeho užití k ukrytým útokům. Proces, kterým dochází k útoku obsahuje několik kroků, které vylučují jeho ukrytí. Z tohoto právního názoru Nejvyšší soud vyvodil, že prak jako takový není zbraní zakázanou, jelikož nesplňuje výše zmíněné znaky. Rozdíl mezi zakázanou zbraní a

---

⁵⁴ Nález Nejvyššího správního soudu ze dne 5. listopadu 1925, č. 20579 (Boh 5085/1925)

nedovolenou zbraní spočívá v tom, že zakázanou zbraň přímo označuje a vymezuje zákon v §2 zbrojního patentu, zatímco zbraní nedovolenou je držba v situaci, kdy odporuje všeobecnému dočasnému zákazu.⁵⁵

3.5.2. Držba zbraní

Co se týče otázky držení zbraní, tak i tou se Nejvyšší soud zabýval dost často, jelikož je to jeden ze základních institutů v této oblasti práva. Konkrétně v roce 1922 řešil situaci, kdy byl stěžovatel uznán vinným pro přestupek za držení lovecké pušky a revolveru bez patřičného povolení. Nalézací soud založil své rozhodnutí na §32 zbrojního patentu. Tento paragraf konkrétně stanovuje, že v případě držení zbraně či munice, bez náležitého povolení, je jako trest uložena peněžitá pokuta nebo vězení spolu s propadnutím daných předmětů. Ve vyšetřování sice bylo zjištěno, že stěžovatel nemá zvláštního povolení k držbě zabavených zbraní, ale to samo o sobě nestačí k odsouzení podle výše zmíněného paragrafu, protože je zde ukotven předpoklad držby zakázaných zbraní. Tímto se nicméně nalézací soud vůbec nezabíral a otázka, zda jsou lovecká puška a revolver zbraněmi zakázanými zůstala nezodpovězena. Na základě těchto zjištěných okolností, se dané rozhodnutí jako takové zrušilo a věc byla vrácena k novému projednání.⁵⁶

Problematikou držení zbraní se zabýval Nejvyšší soud i v roce 1929. Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí judikoval, že držení zbraně není v soukromoprávním smyslu, nýbrž držba ve smyslu běžném. Jedná se tedy o jakýkoliv skutečný poměr k věci, na základě, kterého se daná věc, třeba i přechodně, nachází u určité osoby. Z toho vyplývá, že i pouhá detence stačí k tomu, aby se jednalo o držbu zbraně. K tomuto právnímu závěru došel Nejvyšší soud z případu, kdy osoba převzala zakázanou zbraň a držela ji ve své správě. Stěžovatel ovšem namítal, že nešlo o nabytí vlastnictví, nýbrž o zapomnění dané zbraně v jeho prostorách, což je doloženo i provedeným výsledkem. Ve zmateční stížnosti je tedy tvrzeno, že na základě těchto skutečností nemůže dojít k naplnění skutkové podstaty §3 zbrojního patentu. Nicméně Nejvyšší soud tento poznatek označil jako nepodstatný, protože daný předpis se nevztahuje pouze na vlastníka zakázané zbraně, ale na kohokoliv, kdo má tuto kategorii zbraní u sebe.⁵⁷

---

⁵⁵ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 26. července 1934, sp. zn. ZM I 816/33

⁵⁶ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 22. října 1923, sp. zn. Kr I 1087/22.

⁵⁷ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 22. června 1929, sp. zn. Zm II 70/29.

3.6. Trestněprávní ustanovení

Trestný čin, který je definován v zákoně č. 50/1923 Sb., na ochranu republiky, je nedovolené ozbrojování. Podstata tohoto trestného činu spočívá v přechovávání, opatření nebo jiné činnosti zbraní či součástí vymezených v §13 odst.1 zákona č. 50/1923 Sb. Tento paragraf bylo ovšem možné použít pouze v případě, kdy tímto jednáním dochází k ohrožení míru a bezpečnosti v republice. Pokud pachatel přechovává zbraně či součástky a po celou dobu je drží, můžeme tento delikt označit za komisivní. Není důležité, z jakého důvodu došlo k zahájení přechovávání odpovídajících předmětů, důležité je pouze to, že pachatel takto koná vědomě a v případě, že ví o povinnosti potřebného povolení, a přesto nemá zájem o jeho získání můžeme jeho úmysl označit za zlý. Zvláštní postavení má držba granátu, protože v případě neopatření úředního povolení, nemůžeme toto jednání shledat jako zločin. Za zločin se nedá považovat ani situace, kdy pachatel zapomněl že vlastní granát bez úředního povolení.⁵⁸

---

⁵⁸ KALLAB, Jaroslav a Vilém HERRNRITT. *Dodatky k trestním zákonům československým (III. vyd. 1933) a k trestnímu řádu československému (II. vyd. 1931) platným v Čechách a v zemi moravsko-slezské*. Praha: Československý Kompas, 1938

4. Právní úprava v období Protektorátu Čechy a Morava

4.1. Historický kontext

Období Protektorátu Čechy a Morava začíná 16. března 1939, kdy je území Čech a Moravy obsazeno nacistickým Německem a ihned je vydán výnos o jeho zřízení.⁵⁹ Obsazení a následná okupace byla zjednodušena kvůli mnichovské dohodě, která byla podepsána Spojeným královstvím, Francií, Německem a Itálií, dne 29. září 1938. Následkem této dohody byly odňaty Sudety a došlo k jejich připojení k Německé říši. Bohužel se nejednalo o jedinou územní změnu, jelikož v březnu roku 1939 Slovensko vyhlásilo samostatnou republiku.⁶⁰

Ve výnosu byly uvedeny důvody, pro které došlo k obsazení, tím pro nacisty nejzásadnějším bylo zabezpečení vlastní země a zamezení rozsáhlého konfliktu v Evropě. Dále zde bylo stanoveno, které právo se bude na území českých zemí používat. Konkrétně se jednalo o článek dvanáct: „*Právo, platné té doby v Čechách a na Moravě, zůstává v účinnosti, pokud neodporuje smyslu převzetí ochrany Německou říší.*“⁶¹ Spolu s tímto, na území Protektorátu, také platily právní předpisy vydané protektorátními orgány a Německou říší. Osoby, které se na území protektorátu nacházely, byly buďto státními příslušníky protektorátu nebo Říše, přičemž občané Říše spadaly do pravomoci německých soudů.⁶² Na základě tohoto výnosu vznikla funkce Říšského protektora, který byl skutečným držitelem státní moci na území Čech a Moravy a který působil jako zástupce Adolfa Hitlera. Do jeho pravomoci spadalo vydávání dekretů, vydávání vlastních zákonů a možnost změnit právní předpisy, které vydaly protektorátní orgány.⁶³

---

⁵⁹ Výnos Vůdce a říšského kancléře o Protektorátu Čechy a Morava ze dne 16. března 1939

⁶⁰ Zákon č. 1/1939 Sl.z., o samostatnom Slovenskom štáte, ze dne 14. března 1939

⁶¹ čl. 12 Výnosu Vůdce a říšského kancléře o Protektorátu Čechy a Morava ze dne 16. března 1939

⁶² čl. 2 Výnosu Vůdce a říšského kancléře o Protektorátu Čechy a Morava ze dne 16. března 1939

⁶³ čl. 5 Výnosu Vůdce a říšského kancléře o Protektorátu Čechy a Morava ze dne 16. března 1939

4.2. Právní úprava

Právní úprava držení a nošení v době Protektorátu byla oblastí natolik významnou a pro nacistické Německo nebezpečnou, že došlo k její regulaci prakticky ihned po obsazení. Když je řečeno, že nařízení bylo vydáno ihned, je tím myšleno 15. března 1939, je to tedy den před vydáním výnosu Adolfa Hitlera o zřízení Protektorátu.⁶⁴ Hlavním důvodem byla obava, že dojde k odbojové činnosti ze strany civilního obyvatelstva a případně nastane narušení nově vzniklého ústavního zřízení.

4.2.1. První právní úprava

Tím nařízením, které jako první upravovalo oblast držení a nošení zbraní bylo Nařízení vrchního velitele německé armády k obyvatelstvu v Čechách a na Moravě č. RP02/39. Tento právní předpis byl velmi krátký a upravoval v úvodních ustanoveních zavírací dobu pro hostince a svobodu pohybu po deváté hodině večer.⁶⁵ Až následující článek 4 upravoval držení a nošení zbraní a konkrétně stanovil: *„Všechny střelné zbraně (včetně munice), třaskaviny, dále všechny rozhlasové vysílače, které nejsou státním majetkem, musí se odevzdati starostům na stvrzenku, kteří je musí odevzdati nejbližšímu německému vojenskému úřadu.“*⁶⁶ Z tohoto ustanovení je možné vyčíst, že z kategorie zbraní se to týkalo pouze střelných a povinnost jejich odevzdání měl každý. Na danou skutečnost nemělo vliv ani to, zda měly osoby povolení k držení těchto zbraním či zvláštní povolení k jejich nošení. Jelikož nebyla dána lhůta, ve které mělo dojít k odevzdání zbraní, lze předpokládat, že výše zmíněné věci měly být odevzdány okamžitě po nabytí účinnosti tohoto právního předpisu. Otázka získání a nabytí zbraní či střeliva zůstala neupravena, a to i v situaci, kdy toto nebylo nařízením výslovně zakázáno. Odevzdání střelných zbraní a dalších věcí, stanovených ve článku čtyři, mělo probíhat u starosty, který následně měl povinnost tyto předměty předat nejbližšímu vojenskému úřadu.

---

⁶⁴ Nařízení vrchního velitele německé armády č. RP02/39, k obyvatelstvu v Čechách a na Moravě ze dne 15. března 1939

⁶⁵ čl. 1-3 Nařízení vrchního velitele německé armády č. RP02/39, k obyvatelstvu v Čechách a na Moravě ze dne 15. března 1939

⁶⁶ čl. 4 Nařízení vrchního velitele německé armády č. RP02/39, k obyvatelstvu v Čechách a na Moravě ze dne 15. března 1939

V tom samém článku byla taktéž upravena jejich odpovědnost, v případě, kdy by k odevzdání nedošlo.⁶⁷ Byla zde tedy možnost, jak mohly orgány ve vedení Protektorátu Čech a Moravy toto neoprávněné chování trestat. Druhy trestů, případně sankcí, které bylo možné uložit za neoprávněné chování, ovšem v celém nařízení nenalezneme. Je zde pouze ustanoveno následující: „*Přechiny a zločiny proti veřejné bezpečnosti, vojsku a jeho zařízením a proti nařízením německých vojenských a civilních úřadů se bezohledně stíhají a co nejpřísněji trestají.*“⁶⁸

4.2.2. Nařízení ze dne 1. srpna 1939

Dalším nařízením, které nahrazovalo to z 15. března, bylo Nařízení o držení zbraní v území Protektorátu Čechy a Morava č. RP 20/39 ze dne 1. srpna 1939. Jednalo se sice už o lépe propracovanou a detailněji založenou právní normu, ale i přes tuto skutečnost se jednalo o velmi krátký právní předpis, který nedisponoval uspořádaným členěním. Oprávnění k vydání tohoto právního předpisu měl říšský protektor, na základě článku 5, odst. 4 výnosu Vůdce a říšského kancléře o Protektorátu Čechy a Morava ze dne 16. března ve spojení s § 1 nařízení o právu vydávati právní předpisy v Protektorátu Čechy a Morava ze dne 7. června 1939.⁶⁹ Všechna povolení, která byla udělena československými úřady, popřípadě Protektorátními úřady, přestala koncem roku 1939 platit.⁷⁰ Tím pádem došlo k narušení zásady právní jistoty a legitimního očekávání, jelikož práva držitelů zbraní byla ve velké míře omezena.

Nařízením byla stanovená lhůta, kdy povinné osoby měli odevzdat zbraně stanovené v paragrafu 1, do dvou týdnů od nabytí účinnosti nařízení. Zbraně se měli odevzdávat u oberlandartu nikoliv u starostů. Ovšem co se odpovědnosti týče tak tu měli majitelé pozemností nikoliv orgány výše zmíněné.⁷¹ Na rozdíl od nařízení z března se toto vztahovalo i na jiné zbraně než ty střelné. Konkrétně jsou tím myšleny sečné a úderné zbraně, načež zde byla stanovena i jejich definice.⁷²

---

⁶⁷ čl. 4 Nařízení vrchního velitele německé armády č. RP02/39, k obyvatelstvu v Čechách a na Moravě ze dne 15. března 1939

⁶⁸ tamtéž

⁶⁹ Nařízení č. RP20/39, o držení zbraní v území Protektorátu Čechy a Morava

⁷⁰ § 5 Nařízení č. RP20/39, o držení zbraní v území Protektorátu Čechy a Morava

⁷¹ § 2 Nařízení č. RP20/39, o držení zbraní v území Protektorátu Čechy a Morava

⁷² § 3 odst. 3 Nařízení č. RP20/39, o držení zbraní v území Protektorátu Čechy a Morava

Byly zde také obsaženy výjimky, pro které nemusely být dané zbraně odevzdané příslušnému orgánu. Z povinnosti byly vyňaté osoby s nějakým právním vztahem k Říši, v případě, kdy měly řádný zbrojní lístek nebo povolení. Dále to byli důstojníci a příslušníci úřadů Protektorátu, kteří měli ze zákona povoleno držet a nosit zbraň. Daná povinnost se také nevztahovala na lovecké zbraně spolu s odpovídající municí, pro osoby s platným honebním lístkem a zbrojním pasem. Poslední skupinou zbraní vyjmutou z působnosti tohoto předpisu byly zbraně znehodnocené, nezpůsobilé ke střelbě, vzduchovky, terčové pušky a pistole do 6 mm a zbraně, které jsou drženy pro muzejní a vzpomínkové důvody.⁷³ Z těchto výjimek lze dovodit, že orgány nacistického Německa došli k závěru, že některé činnosti nebo výkon práce nelze vykonávat bez držení a nošení zbraně, a tudíž musely dojít k těmto závěrům.

V situaci, kdy došlo k odevzdání příslušných povolení, mohla oprávněná osoba požádat říšské úřady o znovu udělení těchto povolení. Které úřady byly oprávněny stanovil §4 odst. 2: „*Příslušným říšským úřadem jest oberlandrat, jsou-li k vystavení potvrzení o povolení nebo udělení schválení dle práva platného v Protektorátu povolány úřady okresní, krajské nebo zemské, říšský protektor, jde-li o nějaké ústřední místo (ministerstvo)*“⁷⁴

Posledním rozdílem bylo stanovení trestů za nedodržení povinností, které plynuly z tohoto nařízení. Za provinění bylo možné uložit jak pokutu, tak i trest odnětí svobody. V obzvláště těžkých případech, kdy došlo k nedovolenému udržování skladišť zbraní mohl být uložen i trest smrti.⁷⁵

4.2.3. Nařízení ze dne 6. května 1940

Poslední důležité nařízení, týkající se držení a nošení zbraní, vyšlo 6. května 1940. Konkrétně se jednalo o Nařízení Říšského protektora v Čechách a na Moravě, kterým se mění nařízení ze dne 1. srpna 1939 o držení zbraní na území Protektorátu Čechy a Morava. Změna jako taková by se dala označit za nepatrnou, jelikož upravovala v §1 odst.1 pouze druh a výši trestu: „*Smrtí se trestá, kdo úmyslně*

---

⁷³ § 3 odst. 1 Nařízení č. RP20/39, o držení zbraní v území Protektorátu Čechy a Morava

⁷⁴ § 4 odst. 2 Nařízení č. RP20/39, o držení zbraní v území Protektorátu Čechy a Morava

⁷⁵ § 7 Nařízení č. RP20/39, o držení zbraní v území Protektorátu Čechy a Morava

*neoprávněně má v držení střelnou zbraň schopnou použití nebo třaskaviny nebo střelivo.*⁷⁶

4.3. Související judikatura

V tomto období se judikatura zabývající se oblastí držení a nošení zbraní prakticky nevyskytuje. Hlavním důvodem bylo to, že ve všech věcech, které se týkaly nařízeních o držení zbraní, rozhodovali místo protektorátních soudů soudy německé. Tuto skutečnost taktéž potvrzuje nález Nejvyššího soudu ze dne 29. ledna 1941, kdy se jednalo o situaci, ve které protektorátní soudy rozhodly o vině dle §§ 32, 36 zbrojního patentu a §7 nařízení říšského protektora o držbě zbraní v Protektorátu Čechy a Morava. Podstatné pro posouzení celého případu bylo zjištění, že vykonávaná činnost nebyla prováděna i před 2. srpem 1939, tedy před nabytím účinnosti nařízení. Po tomto datu bylo možné stíhání dané osoby pouze na základě daného nařízení nikoliv podle ustanovení zbrojního patentu. Poměr mezi §7 nařízení ze dne 1. srpna 1939 a §§ 32, 36 zbrojního patentu byl upraven podle zásady *lex posterior derogat priori*. I když dané nařízení nebylo takto výslovně ustanoveno, o jeho pozici nelze pochybovat vzhledem ke zvýšení trestních sankcí. Dalo by se tedy říct, že §§32, 36 zbrojního patentu byly, pokud šlo o neoprávněnou držbu nebo nošení zbraně, nahrazeny §7 nařízením. Dle okolností případu bylo žádoucí, aby se proti obžalovanému postupovalo pouze podle §7 nařízení. V souvislosti s tímto paragrafem by měl dle §8 uvedeného nařízení, příslušnou věc projednat pouze německý soud a ne soud protektorátní.⁷⁷

---

⁷⁶ § 1 odst. 1 Nařízení Říšského protektora v Čechách a na Moravě, kterým se mění nařízení ze dne 1. srpna 1939 o držení zbraní na území Protektorátu Čechy a Morava.

⁷⁷ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 29. ledna 1941, sp. zn. Zm II 388/40.

5. Právní úprava v období komunismu

5.1. Období po konci Protektorátu Čechy a Morava do nastolení komunismu

Toto období by se dalo specifikovat jako přechodné období mezi Protektorátem a Československou republikou případně Československou socialistickou republikou. Toto období trvalo od skončení druhé světové války v Evropě, tedy od 4. května 1945, do roku 1948, kdy přišel komunistický převrat. Dalo by se říct, že právní řád Československé republiky byl značně chaotický, jelikož zde prakticky šest let existoval právní dualismus. Danou situaci vyřešila exilová vláda v čele s československým prezidentem Edvardem Benešem pomocí právního předpisu, vydaného dne 3. srpna 1944 v úředním věstníku Československé republiky pod číslem 11 a názvem Ústavní dekret presidenta republiky o obnovení právního pořádku. Ten v článku jedna stanovil: „*Ústavní a jiné právní předpisy československého státu, vydané do 29. září 1938 včetně, pocházejí ze svobodné vůle československého lidu a jsou československý právní řád*“⁷⁸, bylo možné je tedy opět zařadit do právního řádu Československé republiky. Na druhé straně právní předpisy, přijaté během období Protektorátu, nemohly být součástí tohoto nového právního řádu, jelikož byly přijaty v rozporu s demokratickými principy.⁷⁹ I přes toto zde bylo povoleno užít některých norem, které neodporují demokratickým zásadám, na přechodnou dobu.⁸⁰ Ústavní dekret byl aplikován do právního řádu na základě Vyhlášky ministerstva vnitra č. 30/1945 Sb. ze dne 27. července 1945. Protože dekret samotný nestanovil, které konkrétní právní předpisy se nesmí užít, bylo potřeba vydat zákon, který by je určil, a proto byl vydán na základě usnesení Ústavodárného Národního shromáždění Československé republiky, zákon o použitelnosti předpisů z doby nesvobody. Součástí tohoto předpisu byly i přílohy, ve kterých byla obsažena právní odvětví, jež nebylo možné použít. Jedním ze zakázaných předpisů okupačního státu byly normy týkající se zbraní a střeliva.⁸¹

---

⁷⁸ čl. 1 odst.1 Ústavního dekretu presidenta republiky č. 11 ÚŘ. věst. čsl., o obnovení právního pořádku ze dne 3. srpna 1944

⁷⁹ čl. 1 odst. 2 Ústavního dekretu presidenta republiky č. 11 ÚŘ. věst. čsl., o obnovení právního pořádku ze dne 3. srpna 1944

⁸⁰ čl. 2 odst. 1 Ústavního dekretu presidenta republiky č. 11 ÚŘ. věst. čsl., o obnovení právního pořádku ze dne 3. srpna 1944

⁸¹ Zákon č. 195/1946 Sb., o použitelnosti předpisů z doby nesvobody

V únoru roku 1948 došlo k převratu komunistickou stranou Československa, v jejímž čele byl Klement Gottwald. Účinný právní řád byl ze strany komunistů spatřován jako nedostačující, a tak bylo zahájeno období, během kterého došlo k vydávání velkého množství právních předpisů, nazvané právníká dvouletka. Došlo k přepracování celého právního řádu včetně občanského a trestního práva, jehož součástí bylo i právo na držení a nošení zbraní.⁸²

5.2. Právní úprava držení a nošení zbraní v období 1949 až 1983

5.2.1. Zákon o zbraních a střelivu z roku 1949

Národní shromáždění Československé republiky podalo v roce 1949 vládní návrh na přijetí nového zákona, který by upravoval držení a nošení zbraní. Součástí tohoto návrhu byla i důvodová zpráva, která poskytovala vysvětlení, proč je potřeba nového zákona, jakož i vysvětlení jednotlivých paragrafů.⁸³ Jedním z hlavních důvodů byla zastaralá a nejednotná úprava na území Československé republiky, a to z důvodu úpravy této oblasti zbrojním patentem z roku 1852. Dalším problémem bylo to, že tehdejší právní předpisy neodpovídaly svou úpravou potřebám doby, jelikož nebylo možné zjistit držitele dovolených zbraní. Tato situace nastala, protože zbrojní patent povoloval samovolné nabývání nezakázaných zbraní a střeliva.⁸⁴

Dle tohoto nového zákona mělo být držení střelných zbraní a nošení všech typů zbraní vázáno na vydání určitého povolení. Hlavním důvodem pro tento krok bylo především to „*aby se zbraně a střelivo nemohly dostat do rukou osob, které by je mohly zneužít k sabotážním a teroristickým činům proti lidově demokratické republice.*“ Rozdílem oproti zákonu č. 81/1938 Sb. mělo být to, že díky prováděcím předpisům bylo možné snadněji a rychleji reagovat na problémy, které by se týkaly regulace zbraní a střeliva. Z těchto informací lze tedy dovodit, že právní úprava spadala v tomto období do podzákonné roviny.⁸⁵

---

⁸² VOJÁČEK, Ladislav, Karel SCHELLE a Vilém KNOLL. *České právní dějiny*. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-257-8, 559–562 s.

⁸³ Vládní návrh zákona o zbraních a střelivu, tisk 284, Národního shromáždění republiky Československé roku 1949

⁸⁴ Důvodová část vládního návrhu zákona o zbraních a střelivu, tisk 284, Národního shromáždění republiky Československé roku 1949

⁸⁵ tamtéž

Tento vládní návrh musel ovšem být ještě před přijetím projednán a zkontrolován, zda odpovídá potřebám společnosti. O tuto činnost se staral výbor branný a bezpečnostní, který návrh zákona o zbraních a střelivu projednal a doporučil přijmout bez jakýchkoliv změn dne 8. června 1949. Zákon č. 162/1949 Sb. o zbraních a střelivu vešel v platnost 30. června 1949, ovšem jeho účinnost byla stanovena až na 1. února 1950.⁸⁶

5.2.2. Definice zbraně

Máme zde situaci, kdy stejně jako v minulém právním předpise není definována zbraň a její definici zákon přenechává na starost podzákonným právním předpisům. I přes tuto skutečnost zde můžeme nalézt kategorii nedovolených zbraní a střeliv, jakož i jejich vymezení v §5. Nedovolenými zbraněmi jsou dle tohoto ustanovení „*a) zbraně zákeřné, jako např. pušky nebo dýky v holi, gumové obušky, zabijáky a boxery, b) zbraně upravené tak, že jejich vzhled lze rozložením nebo jiným způsobem snadno utajit, c) zbraně, jejichž původní podoba byla změněna k tomu účelu, aby se jimi mohlo způsobit těžší zranění, d) výbušná zařízení.*“ Kromě této kategorie zde byly i zbraně vojenské, tyto zbraně byly dle zákona „*určené výhradně nebo převážně pro vojenské účely, vojenským střelivem pak střelivo určené výhradně pro vojenské zbraně.*“⁸⁷

První vymezení zbraně, byť negativní, můžeme nalézt ve Vyhlášece ministerstva vnitra a národní obrany ze dne 31. prosince 1949 pod číslem 34/1950, kterou se vydávají podrobnější předpisy k provedení zákona o zbraních a střelivu.⁸⁸ Kromě tohoto ustanovuje také předměty, které nejsou střelivem, konkrétně se jedná o „*střelivo do poplašných a startovacích pistolí (revolverů), do poplašných samostřílů a do přístrojů určených k omráčení nebo porázení zvířat.*“⁸⁹ Kromě tohoto vymezení zde byly podrobně vymezeny taktéž zbraně vojenské. Další vyhláškou, která také vymezuje zbraň negativně, je Vyhláška ministerstva vnitra z roku 1953, která se vydává pro stejné důvody uvedené výše.

---

⁸⁶ nařízení ministra vnitra č. 290/1949 Sb., kterým se stanoví počátek účinnosti zákona o zbraních a střelivu

⁸⁷ §5 zákona č. 162/1949, o zbraních a střelivu

⁸⁸ §1 vyhlášky ministerstva vnitra a národní obrany č. 34/1950 Ú.L.I., kterou se vydávají podrobnější předpisy k provedení zákona o zbraních a střelivu

⁸⁹ §2 vyhlášky ministerstva vnitra a národní obrany č. 34/1950 Ú.L.I., kterou se vydávají podrobnější předpisy k provedení zákona o zbraních a střelivu

Hlavním rozdílem bylo značné snížení předmětů, které nelze považovat za zbraně. Konkrétně se jednalo o: „a) nože a podobné předměty, kterých se užívá jako nástrojů běžné potřeby, b) nástroje a předměty denního života, pokud jejich původní podoba nebyla změněna k tomu účelu, aby jich bylo použito jako zbraně střelné, sečné, bodné nebo úderné, c) chemické látky, kterých lze používat též jako bojových látek chemických, jichž se však používá jako surovin, polotovarů nebo pomocných látek pro další použití k provozním účelům ve výrobě nebo k účelům vědeckým, studijním nebo k hubení škodlivého hmyzu, d) neškodné dětské zbraně (hračky).“⁹⁰ Z tohoto ustanovení je možné vyčíst, že do této skupiny již nebyly zařazeny poplašné, startovací zbraně a další nástroje. Posledním důležitým prováděcím předpisem, týkající se definic zbraní, byla Vyhláška ministerstva vnitra o střelných zbraních a střelivu č. 124/1961 Sb. z roku 1961. V této vyhlášce jsou nicméně definovány pouze zbraně střelné jako „palné zbraně s drážkovanou hlavní, v nichž je střela uváděna v pohyb okamžitým uvolněním chemické energie střelného prachu nebo nárazové složky, a zbraně, v nichž je střela uváděna v pohyb tlakem vzduchu nebo jiných plynů vypuštěných z tlakové nádoby.“⁹¹

5.2.3. Držení zbraní

Držení zbraně bylo podmíněno vydáním zbrojního listu, který ovšem povoloval pouze držbu střelných zbraní nebo střeliva.⁹² V případě, že by měl okresní národní výbor důvodné podezření, že by mohlo dojít ke zneužití tohoto povolení, rozhodne o jeho nevydání.⁹³ Toto povolení se nevztahovalo na osoby starší osmnácti let při držení zbraní sečných, bodných a úderných. I zde, pokud je obava ze zneužití, může být rozhodnuto o zákazu držby těchto zbraní omezením počtu držených zbraní.⁹⁴ V případě osob mladších osmnácti let byla možnost vydání povolení pouze ve zvláštních případech⁹⁵ a zbraně, na které se nevztahovalo povolení, mohly tyto osoby držet pouze se souhlasem okresního národního výboru.⁹⁶

---

⁹⁰ §1 Vyhlášky ministerstva vnitra č. 365/1953 Ú.I., kterou se vydávají podrobnější předpisy k provedení zákona o zbraních a střelivu

⁹¹ §1 Vyhlášky ministerstva vnitra č. 124/1961 Sb., o střelných zbraních a střelivu

⁹² §1 odst.1 zákona č. 162/1949 Sb., o zbraních a střelivu

⁹³ §15 zákona č. 162/1949 Sb., o zbraních a střelivu

⁹⁴ §1 odst.4 zákona č. 162/1949 Sb., o zbraních a střelivu

⁹⁵ §1 odst. 2 zákona č. 162/1949 Sb., o zbraních a střelivu

⁹⁶ §1 odst. 4 zákona č. 162/1949 Sb., o zbraních a střelivu

I v tomto případě byla prvním konkretizujícím právním předpisem vyhláška ministerstva vnitra a národní obrany z roku 1950. Kromě obecných informací ohledně doby a územní platnosti zbrojního listu zde byla taktéž stanovena povinnost pro držitele, a to v případě přestěhování se do jiného obvodu, předložit zbrojní list národnímu výboru k potvrzení.⁹⁷ Oprávněný držitel mohl mít povolenou zbraň v místě kde bydlel, ovšem musel splnit předpoklad, že se dané zbraně nedostanou do rukou neoprávněným osobám. Přemísťovat zbraně může držitel i bez oprávnění k nošení, ale pouze za účelem donesení do svého obydlí bezprostředně po koupi nebo odnesení za účelem prodeje, přičemž v tomto případě musí být zbraň ve stavu, kdy ji nelze použít.⁹⁸ Narozdíl od zbrojního patentu z roku 1852 zde byla pouze možnost, nechat si donést nebo odnést střelivo k oprávněně držené zbraně osobou starší patnácti let.⁹⁹ Stejně jako v případě definice zbraně, tak i zde dále držení zbraní upravují prováděcí předpisy z roku 1953 a 1961. Největším rozdílem mezi vyhláškou z roku 1950 a tou z roku 1953 byla v držení vojenských zbraní. Zatímco první zmíněná vyhláška opravňovala, na základě zbrojního listu, držení vojenských zbraní obyčejným občanům, tak druhá stanovila, že držení těchto zbraní a střeliva již nebude možné povolovat a zároveň všechny dosavadní povolení k jejich držení přestávají platit.¹⁰⁰ Kromě této relativně velké změny byly všechny ostatní spíše formálního charakteru a vždy zde byla snaha o přizpůsobení právní úpravy potřebám společnosti.

5.2.4. Nošení zbraní

Nosit zbraň nebo střelivo mohla pouze ta osoba, která dostala od okresního národního výboru potřebné oprávnění pojmenované jako zbrojní pas. Toto povolení bylo možné vydat, pokud nebylo podezření ze zneužití, osobám starším 18 let. Zbrojní pas opravňoval kromě nošení i držení zbraně, jakož i střeliva patřící k této zbraně v maximálním množství stanoveném v tomto povolení.¹⁰¹

---

⁹⁷ §4 odst.1, odst. 2 vyhlášky ministerstva vnitra a národní obrany č. 34/1950 Ú.L.I., kterou se vydávají podrobnější předpisy k provedení zákona o zbraních a střelivu

⁹⁸ §4 odst. 3 vyhlášky ministerstva vnitra a národní obrany č. 34/1950 Ú.L.I., kterou se vydávají podrobnější předpisy k provedení zákona o zbraních a střelivu

⁹⁹ §4 odst. 4 vyhlášky ministerstva vnitra a národní obrany č. 34/1950 Ú.L.I., kterou se vydávají podrobnější předpisy k provedení zákona o zbraních a střelivu

¹⁰⁰ §11 odst. 3 vyhlášky ministerstva vnitra č. 365/1953 Ú.I., kterou se vydávají podrobnější předpisy k provedení zákona o zbraních a střelivu

¹⁰¹ §3 zákona č. 162/1949 Sb., o zbraních a střelivu

Stejně jako tomu bylo u držení zbraně tak i zde upřesňovala povinnosti spojené s nošením zbraně řada vyhlášek. Vyhláška č. 34/1950 Ú.l.I k provedení zákona o zbraních a střelivu, Zbrojní pas platil stejně jako zbrojní list 3 roky na území celé Československé republiky. I zde byla předkládací povinnost v případě přestěhování a možnost nechat si donést střelivo osobu starší patnácti let. Ovšem dle této vyhlášky existovaly situace, kdy mohly být zbraně nošeny i bez vydaných zbrojních pasů. Toto právo měly osoby a podniky, které byly oprávněné k výrobě, prodeji nebo opravě zbraní a střeliva. Možnost přenášení zbraní se vztahovala i na zaměstnance podniku, kteří neměli zbrojní pas, ale pouze pokud to bylo potřeba při provozu daného podniku. Zaměstnancům dopravních podniků a Československé pošty, popřípadě i jiným zařízením určeným ministerstvem vnitra, lze vydat přenosné zbrojní pasy k jejich ochraně při výkonu zaměstnání. Tato povolení nebyla vázána na konkrétní osobu, a tudíž bylo možné, aby kolovala mezi zaměstnanci.¹⁰²

5.2.5. Zbrojní list a zbrojní pas

Tato dvě povolení byla v oblasti držení a nošení zbraní nejdůležitějšími dokumenty, kterými osoby mohly disponovat. Vydávání těchto povolení mělo být na základě volného uvážení příslušných orgánů dle §15 zákona o zbraních a střelivu. Tento paragraf dále stanovil možnost odebrání daných povolení orgánem příslušným k jejich vydání, v případě „*vznikne-li dodatečně obava ze zneužití, nebo žádá-li to veřejný zájem; je-li nebezpečí z prodlení, může povolení předběžně odnímt kterýkoli okresní národní výbor*“.¹⁰³ Těmito příslušnými orgány byli dle §§2 a3 zákona o zbraních a střelivu okresní národní výbory. Co se vydávání povolení k držení a nošení vojenských zbraní týče, tak příslušné orgány měly povinnost postupovat ve spolupráci s vojenskou správou.¹⁰⁴

---

¹⁰² §5 vyhlášky ministerstva vnitra a národní obrany č. 34/1950 Ú.L.I., kterou se vydávají podrobnější předpisy k provedení zákona o zbraních a střelivu

¹⁰³ §15 zákona č. 162/1949 Sb., o zbraních a střelivu

¹⁰⁴ §8 odst.1 a § 9 zákona č. 162/1949 Sb., o zbraních a střelivu

V roce 1953 došlo prováděcí vyhláškou ministerstva vnitra ke sjednocení těchto dvou povolení pod názvem zbrojní průkaz.¹⁰⁵ Tento právní předpis nově stanovil maximální dobu platnosti povolení na jeden rok.¹⁰⁶ Kromě této změny zavedl také pojem nákupní povolení, které bylo nutné pro nakupování zbraní nebo střeliva. Právě na základě tohoto povolení směla oprávněná prodejna prodat zbraň a střelivo osobě, která jím disponovala.¹⁰⁷

Nicméně používání pojmu zbrojní průkaz netrvalo moc dlouho, jelikož prováděcí vyhláška ministerstva vnitra z roku 1961 operuje pouze s pojmem „povolení“. Taktéž vyhláška převedla rozhodování o vydávání povolení k držení a nošení zbraní z okresních oddělení ministerstva vnitra na oddělení Veřejné bezpečnosti podle místa trvalého pobytu žadatele.¹⁰⁸ Zvláštním oprávněním, které prováděcí vyhláška z roku 1961 ustanovuje, je hromadné povolení. Oddělení Veřejné bezpečnosti ho může vydat na jméno podnikům v množství a druhu podle dané potřeby v případě, kdy je potřeba zajistit ochranu samotného podniku nebo jeho zaměstnanců, kteří jsou pověřeni zvláštními úkoly nebo v jiných případech zvláštního zřetele.¹⁰⁹ Dále také tento právní předpis jako první odkazoval na jinou prováděcí vyhlášku z roku 1955, která se týkala loveckých zbraní. Konkrétně stanovila v §12, že „*držení, nošení a převod brokovnic upravují zvláštní předpisy*“¹¹⁰

5.2.6. Lovecké zbraně

Legální definici loveckých zbraní nelze nalézt v žádné právní úpravě směřující na oblast zbraní a střeliva. Jediné, co lze v právní úpravě týkající se loveckých zbraní najít, je držba a nošení loveckých zbraní. Konkrétně je zde myšlen zákon č. 225/1947 Sb., o myslivosti, který ve svém ustanovení stanovil, že „*lovecký lístek nahrazuje zbrojní pas pro lovecké zbraně v něm uvedené podle druhu zbraně, výrobní firmy nebo značky a ráže.*“¹¹¹

---

¹⁰⁵ §5 odst. 1 vyhlášky ministerstva vnitra č. 365/1953 Ú.I., kterou se vydávají podrobnější předpisy k provedení zákona o zbraních a střelivu

¹⁰⁶ §5 odst. 2 vyhlášky ministerstva vnitra č. 365/1953 Ú.I., kterou se vydávají podrobnější předpisy k provedení zákona o zbraních a střelivu

¹⁰⁷ §8 odst.1, odst. 2 vyhlášky ministerstva vnitra č. 365/1953 Ú.I., kterou se vydávají podrobnější předpisy k provedení zákona o zbraních a střelivu

¹⁰⁸ §2 odst. 1 vyhlášky ministerstva vnitra č. 124/1961 Sb., o střelných zbraních a střelivu

¹⁰⁹ §8 odst. 1 Vyhlášky ministerstva vnitra č. 124/1961 Sb., o střelných zbraních a střelivu

¹¹⁰ §12 vyhlášky ministerstva vnitra č. 124/1961 Sb., o střelných zbraních a střelivu

¹¹¹ §33 zákona č. 225/1947 Sb., o myslivosti

Dalším předpisem, který specifikoval držení a nošení loveckých zbraní s hladkým vývrtem spolu se střelivem do těchto zbraní, byla již výše zmíněná vyhláška ministerstva zemědělství a vnitra č. 7/ 1955 Ú.I., o loveckých zbraních. Zde bylo stanoveno, že oprávnění nosit či držet loveckou zbraň má pouze ta osoba, která vlastní lovecký lístek, popřípadě osvědčení přísežného hajného k ochraně myslivosti.¹¹² V obou těchto povoleních musela být zemědělským odborem příslušného okresního výboru zapsána lovecká zbraň se všemi podrobnostmi.¹¹³ Na základě zákona o myslivosti z roku 1949 bylo možné držet loveckou zbraň pouze na základě zbrojního průkazu, a právě toto zde bylo upraveno tak, že osobám byla uložena povinnost oznámit zemědělskému odboru rady okresního národního výboru do 1. dubna 1955. Kromě oznamovací povinnosti také dané zbrojní průkazy pozbyly dnem 31. prosince 1955 své platnosti.¹¹⁴

5.2.7. Nařízení ministerstva vnitra č. 34/1962, směrnice o střelných zbraních a střelivu

Tento právní předpis vyjadřuje, jak ve skutečnosti docházelo k vydávání povolení k držení a nošení zbraní v letech 1948 až 1989, a že prakticky toto oprávnění měli pouze příslušníci ozbrojených složek anebo komunistickou stranou schválení jedinci či organizace. I když zde byl zákon a prováděcí vyhlášky, které přímo nevyklučovaly odepření práv v oblasti zbraní pro některé skupiny osob, tak i přes to se nějaký důvod pro odmítnutí žádosti v souvislosti s politickou situací našel. Ukázkovým příkladem je ustanovení v zákoně č. 124/1949 Sb. o zbraních a střelivu, které říká, že v případě, kdy je důvodné podezření ze zneužití zbraně, může národní výbor zakázat držení zbraní dané osobě.¹¹⁵ Pokud hovoříme o procesu vydávání povolení, tak ani zákon ani prováděcí předpisy ve svých ustanoveních nezakládají zákonný nárok na jejich vydání. Kromě věku také nestanovují žádné další zákonné podmínky, na základě kterých by mohl být takový nárok založen.¹¹⁶

Nařízením ministerstva vnitra byla vydána směrnice o střelných zbraních a střelivu, která vymezila, jak má v konkrétních případech oddělení Veřejné bezpečnosti postupovat při rozhodování o vydání povolení.¹¹⁷

---

¹¹² §2 odst. 1 vyhlášky ministerstva zemědělství a vnitra č. 7/1955 Ú.I., o loveckých zbraních

¹¹³ §2 odst. 3 vyhlášky ministerstva zemědělství a vnitra č. 7/1955 Ú.I., o loveckých zbraních

¹¹⁴ §12 vyhlášky ministerstva zemědělství a vnitra č. 7/1955 Ú.I., o loveckých zbraních

¹¹⁵ §2 odst. 4 zákona č. 162/1949 Sb., o zbraních a střelivu

¹¹⁶ §2 zákona č. 162/1949 Sb., o zbraních a střelivu

¹¹⁷ Úvodní ustanovení směrnice o zbraních a střelivu č. 34/1962

Hned v úvodu můžeme nalézt, že na vydání povolení není právního nároku a že o tomto rozhoduje na základě vlastního uvážení náčelník oddělení Veřejné bezpečnosti, jeho zástupci nebo jemu nadřízené osoby.¹¹⁸ Zvláštní postavení mělo v tomto nařízení povolení udělované k držení a nošení krátkých zbraní, a to z toho důvodu, že smělo být vydáno pouze osobám, které vykonávaly určitou práci, díky které nemusely být ani prověřovány.¹¹⁹ Do odpovídající nomenklatury spadali „členové vlády a jejich náměstci, poslanci Národního shromáždění a Slovenské národní rady, vedoucí funkcionáři a pracovníci KSČ, předsedové a tajemníci národních výborů, předsedové a tajemníci orgánů Národní fronty, členové lidových milicí na doporučení příslušných náčelníků, prokurátoři a soudci, ředitelé a vedoucí zvláště důležitých podniků a zařízení, ústavů a institucí a předsedové JZD, členové Pomocné stráže VB a pomocníci Pohraniční stráže po individuálním rozhodnutí náčelníka oddělení VB.“¹²⁰ Tyto osoby měly zbrojní průkaz na celé funkční období, popřípadě ho bylo možné vydat i na dobu minimálně dvou let.¹²¹

Pro všechny ostatní druhy zbraní musel žadatel vyplnit písemnou žádost s důvody, kvůli kterým žádá o dané povolení, přičemž u rozhodnutí o jeho vydání či nevydání nesměla být jako důvod užitá výše zmíněná nomenklatura. Co se povolení k držení a nošení loveckých zbraní týče, tak to mohlo být vydáno pouze prověřeným a zároveň spolehlivým osobám, které byly oddané komunistické straně.¹²² Ovšem byla zde výjimka pro všechny druhy zbraní, a to v případě, kdy občan obdržel zbraň jako čestný dar a nebyl v odpovídající nomenklatuře, tak mu byl vydán zbrojní průkaz na pouhé držení zbraně.¹²³

Z výše uvedeného lze tedy dojít k závěru, že sice právní úprava stanovila určitou formu správního uvážení ve vztahu k vydávání náležitých povolení, ale praxe byla úplně odlišná a vydávání bylo čistě na uvážení patřičných úřadů.

---

¹¹⁸ čl. 2 směrnice o zbraních a střelivu č. 34/1962

¹¹⁹ čl. 4 směrnice o zbraních a střelivu č. 34/1962

¹²⁰ tamtéž

¹²¹ čl. 9 směrnice o zbraních a střelivu č. 34/1962

¹²² čl. 3 směrnice o zbraních a střelivu č. 34/1962

¹²³ čl. 6 směrnice o zbraních a střelivu č. 34/1962

5.3. Právní úprava od roku 1983 až 1990

5.3.1. Zákon o zbraních a střelivu z roku 1983

Hlavním právním předpisem v tomto období je nepochybně zákon č. 147/1983 Sb. o zbraních a střelivu. Tento zákon byl přijat Federálním shromážděním Československé socialistické republiky dne 14. prosince 1983 s účinností od 01. dubna 1984. Z důvodové zprávy k tomuto zákonu vyplývá, že bylo rozhodnuto o úplné změně úpravy v oblasti držení a nošení zbraní, protože nebylo možné provést, z důvodu nepřehlednosti a složitosti, dílčí novelu platného zákona. Jedním z důvodů pro toto rozhodnutí byl především vysoký počet legálně držených loveckých zbraní a krátkých kulových pistolí. Dalším z důvodů bylo i to, že od vydání zákona z roku 1949 uběhla velmi dlouhá doba, během které dotčené orgány, aplikující tyto právní předpisy, získaly velké množství zkušeností.¹²⁴ Kromě tohoto je také upozorňováno na vědeckotechnický pokrok, zasahující i do oblasti zbraní, a také došlo ke „značnému rozšíření používání zbraní k cvičným, sportovním a branným účelům, což má za následek vznik řady nových vztahů, které dosud právně upraveny nejsou.“¹²⁵

V samotném úvodu zákona je sice uvedeno, že „podmínky pro držení a nošení zbraní a střeliva, zacházení s nimi a pro nabývání vlastnictví k nim tak, aby jich nemohlo být zneužito proti socialistickému společenskému a státnímu zřízení, proti životu a zdraví občanů, jakož i proti majetku a veřejnému pořádku.“¹²⁶ Ovšem důvodová zpráva se primárně zaměřuje na část ohledně socialistické společnosti, kdy mají příslušné orgány při vydávání povolení přihlížet k domu, aby nemohlo dojít k jejich zneužití vůči státnímu zřízení.¹²⁷ Lze tedy s jistotou říct, že se opět aplikace těchto norem značně omezovala na určitou skupinu osob. Tento zákon jako první zavedl širokou kategorizaci zbraní, kdy došlo k rozdělení na zbraně kulové, lovecké brokové, vojenské, historické a v poslední řadě poplašné, startovací a jiné expanzní.¹²⁸ Mimo tuto kategorizaci se nacházely zbraně nedovolené, které byly v tomto zákoně také vymezeny. Do této skupiny zákon řadil „zbraně zákeřné, tj. zbraně upravené tak, že lze utajit jejich vzhled, nebo zbraně, u kterých byly původní charakter či podoba změněny tak, aby se jejich použitím mohly způsobit těžší

---

¹²⁴ Všeobecná část důvodové zprávy k zákonu č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu

¹²⁵ tamtéž

¹²⁶ §1 písm. a) zákona č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu

¹²⁷ §1 důvodové zprávy k zákonu č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu

¹²⁸ §2 odst. 1 zákona č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu

*následky, zbraně, s výjimkou narkotizačních, konstruované nebo upravené k vystřelování chemických dráždivých nebo toxických látek a pyrotechnických složí, zbraně s tlumiči zvuku nebo se zařízením na osvětlování cíle, zbraně založené na principu elektroindukce, střelná nástrahová a výbušná zařízení*¹²⁹, přičemž držení a nošení těchto zbraní bylo občanům výslovně zakázáno. Nicméně poslední dvě zmíněné zbraně bylo možné z důvodu veřejného zájmu a na základě povolení držet a nosit socialistickým organizacím.¹³⁰ Tudíž je zde opět zjevná snaha o ochranu socialistického uspořádání státního zřízení.

5.3.2. Definice zbraní a jejich držení a nošení

Držení zbraní bylo upraveno pro jednotlivou kategorii samostatně, přičemž na základě zbrojního průkazu bylo možné držet zbraně kulové nebo například pro lovecké či sportovní účely.¹³¹ Za zbraně kulové se považovaly dle zákona zbraně, které byly určeny pro civilní účely.¹³² V případě zbraní brokových, nepoužívaných pro lovecké účely, se užíly stejné paragrafy jako pro zbraně kulové.¹³³ Konkrétními zbraněmi, na které se dané ustanovení použilo, byly například brokovnice pro sportovní střelbu. Povolení k držení a nošení těchto zbraní vydávala, na základě žádosti, okresní Správa národní bezpečnosti.¹³⁴ Žadatel musel dle stanovených zákonných podmínek dovršit věku 18 let, dále musel být občansky bezúhonný, a kromě toho také fyzicky, duševně a odborně způsobilý k používání těchto zbraní. Kromě nesplnění těchto podmínek mohlo dojít k zamítnutí žádosti i v případě, kdy příslušný orgán má zato, že by mohlo dojít ke zneužití tohoto povolení.¹³⁵

---

¹²⁹ §34 zákona č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu

¹³⁰ §34 odst. 1 zákona č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu

¹³¹ §7 odst. 1 zákona č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu

¹³² §4 odst. 1 zákona č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu

¹³³ §4 odst. 2 zákona č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu

¹³⁴ §6 zákona č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu

¹³⁵ §7 odst. 1 zákona č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu

Stejně jako tomu bylo v případě směrnice o zbraních a střelivu z roku 1962, tak i zde, konkrétně v důvodové zprávě k tomuto zákonu, bylo obsaženo, že na vydání zbrojního průkazu není právního nároku a jeho vydání závisí čistě na volném posouzení příslušných orgánů. Dále je nutné upozornit na to, že i zde byla v jisté míře potlačena svoboda při vydávání povolení, jelikož kromě zákonných podmínek se, dle důvodové zprávy, také posuzovala občanská a politická spolehlivost spolu s „*celospolečenským zájmem v této oblasti, například k zájmům státní správy lesního hospodářství při ustanovení lesní stráže.*“¹³⁶

Kromě klasického zbrojního průkazu mohl být vydán hromadný zbrojní průkaz pro konkrétní organizace, ale pouze v případě, kdy to vyžadoval veřejný zájem. Účelem tohoto povolení bylo zajištění ochrany majetku dané organizace, bezpečnost pracovníků, kteří plní zvláštní úkoly, popřípadě k branným, výukovým, sportovním a loveckým účelům. Vydávání měla na starost okresní správa SNB, přičemž stejně jako u zbrojního průkazu, tak i zde nebyl právní nárok na jeho vydání.¹³⁷ Zákonodárce v důvodové zprávě říká, že „*v řízení o vydání zbrojního průkazu a hromadného zbrojního průkazu postupuje okresní správa Sboru národní bezpečnosti podle předpisů o správním řízení*“¹³⁸. V praxi byla situace taková, že oprávněná organizace zbraně držela a osoby k tomu určené je směly nosit při plnění zadaných úkolů. Lze z toho vyvodit že zde byl zachován rozdíl, byť minimální, mezi držením a nošením zbraní, který takto stanovily předchozí právní úpravy. Hromadný zbrojní průkaz jako takový nicméně nestanovil to, zda je příslušná osoba dle zákonných podmínek způsobilá k nošení zbraně, protože se tím vůbec nezaobíral. Na závěr tohoto povolení by se dalo říct, že z dnešního pohledu se jednalo o velmi kontroverzní právní úpravu. Co se loveckých brokových zbraní týče, tak ty zákon definuje jako „*palné zbraně pro lovecké účely, v nichž se používá brokových nábojů nebo kulových nábojů pro brokové zbraně*“¹³⁹.

Povolením, které opravňovalo k držení a nošení této kategorie, byl lovecký lístek¹⁴⁰, který byl vydán podle zákonných podmínek stanovených zákonem č. 23/1962 Sb., o myslivosti. Výjimku z této povinnosti měli cizinci, kteří měli

---

¹³⁶ Komentář k §§ 7 a 8 v důvodové zprávě k zákonu č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu

¹³⁷ §9 odst. 1 zákona č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu

¹³⁸ Komentář k § 9 v důvodové zprávě k zákonu č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu

¹³⁹ §16 zákona č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu

¹⁴⁰ §18 zákona č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu

povolení ke koupi této zbraně.¹⁴¹ Stejně jako tomu bylo u hromadného zbrojního průkazu u kulových zbraní, tak i zde byla možnost vydání tohoto povolení pro potřeby výuky, výcviku a také v případech zvláštního zřetele.¹⁴²

Vojenskými zbraněmi byly, dle zákona, speciálním druhem zbraní, které byly určeny pro vojenské nebo bezpečnostní účely.¹⁴³ Dle důvodové zprávy se za vojenské zbraně „považují například i pistole ráže 6, 35 mm a 7, 65 mm /i když nejsou vždy označeny vojenskými značkami používané v ozbrojených sborech, neboť jejich určení k bezpečnostním účelům bylo provedeno příslušným rozhodnutím o zavedení do výzbroje. Jsou-li takovéto zbraně používány civilními organizacemi nebo osobami uvedené určení zde chybí, a nejedná se tedy o vojenské zbraně.“¹⁴⁴ Držba a nošení vojenských zbraní nebylo občanům zákonem vyloženě zakázáno, nicméně získat k tomuto povolení bylo velmi složité, a to i přes skutečnost, že samotný proces vydávání byl podobný jako u kulových zbraní.¹⁴⁵

Další, tentokrát novou samostatnou, kategorií jsou zbraně historické, mezi které se řadily palné zbraně vyrobené do roku 1870, a to i pokud se jednalo o jejich napodobeniny.¹⁴⁶ Napodobeninou je dle důvodové zprávy taková zbraň, která odpovídala originálu jak vzhledově, tak funkčně.¹⁴⁷ K jejich držení a nošení nebylo potřeba zvláštního povolení s výjimkou historických revolverů a pistolí, které se nabíjely zezadu a šlo do nich užít tehdy dostupně střelivo. K tomuto druhu historické zbraně tedy bylo potřeba získat zbrojní průkaz.¹⁴⁸

Stejně jako tomu bylo i v předchozích úpravách, tak i zde je ustanovení týkající se možnosti odevzdání všech nebo některých typů zbraní do úschovy. Toto mohlo nastat v době mimořádného ohrožení klidu a veřejného pořádku nebo v případě nařízené branné povinnosti státu. Oprávnění k tomuto mělo federální ministerstvo vnitra, které se tímto snažilo o zachování, obnovení veřejného pořádku nebo zajištění obranyschopnosti země.¹⁴⁹

---

¹⁴¹ §21 zákona č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu

¹⁴² § 19 odst. 1 zákona č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu

¹⁴³ § 25 odst.1 zákona č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu

¹⁴⁴ Komentář k § 25-27 v důvodové zprávě k zákonu č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu

¹⁴⁵ §26 zákona č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu

¹⁴⁶ §28 zákona č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu

¹⁴⁷ Komentář k § 28-30 v důvodové zprávě k zákonu č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu

¹⁴⁸ §29 zákona č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu

¹⁴⁹ §57 odst.1 zákona č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu

5.3.3. Vyhláška č. 10/1984 Sb., kterou se vydávají podrobnější předpisy o zbraních a střelivu

Zákon č. 147/1983 Sb. o zbraních a střelivu byl stejně jako zákon, který mu předcházel, proveden vyhláškou federálního ministerstva vnitra, s účinností od 1. dubna 1984. Již v úvodu jsou upraveny podmínky, které musela splňovat žádost k vydání zbrojního průkazu. V první řadě musela obsahovat osobní data žadatele spolu s důvodem, kvůli kterému o zbraň žádá.¹⁵⁰ Mimo toto muselo být také k žádosti připojeno „*vyjádření zaměstnavatele, pokud je žadatel v pracovním (učebním), popřípadě členském poměru k výrobnímu nebo jednotnému zemědělskému družstvu, anebo vyjádření místního (městského) národního výboru, školy, uměleckého svazu aj., je-li žadatel v důchodu, v domácnosti, studuje, provozuje svobodné povolání nebo jinou činnost.*“¹⁵¹ V souvislosti s tím, že na vydání povolení nebyl právní nárok a správní orgány o něm rozhodovaly na základě vlastní úvahy, by se dalo označit toto ustanovení jako určitá forma kontroly nad vydáváním povolení nedostatečně spolehlivým osobám. Dále pak mohla tato vyjádření sloužit k odpírání žádostí osobám, které komunistický režim označil jako „problémové“, i když všechny zákonné podmínky by splňovaly a jediným problémem by byl jejich vztah ke komunismu.

Pokud byl žadatel členem mysliveckého svazu, ať v Čechách nebo na Slovensku, tak mu byla vyhláškou stanovena povinnost, připojit k žádosti vyjádření základní organizace.¹⁵² V případě, kdy žádal o kulovou zbraň pro lovecké účely, musel taktéž připojit vyjádření okresního výboru Českého nebo Slovenského mysliveckého svazu, a navíc ještě měl povinnost předložit platný lovecký lístek.¹⁵³ Dalo by se říct, že podobně se řešila i situace, kdy osoba žádala o vydání zbrojního průkazu pro sportovní účely.¹⁵⁴

---

¹⁵⁰ §1 odst.1 vyhlášky federálního ministerstva vnitra č. 10/1984 Sb., kterou se vydávají podrobnější předpisy o zbraních a střelivu

¹⁵¹ §1 odst. 2 písm. a) vyhlášky federálního ministerstva vnitra č. 10/1984 Sb., kterou se vydávají podrobnější předpisy o zbraních a střelivu

¹⁵² §1 odst. 2 písm. b) vyhlášky federálního ministerstva vnitra č. 10/1984 Sb., kterou se vydávají podrobnější předpisy o zbraních a střelivu

¹⁵³ §3 vyhlášky federálního ministerstva vnitra č. 10/1984 Sb., kterou se vydávají podrobnější předpisy o zbraních a střelivu

¹⁵⁴ §1 odst. 2 písm. c) vyhlášky federálního ministerstva vnitra č. 10/1984 Sb., kterou se vydávají podrobnější předpisy o zbraních a střelivu

Kromě těchto zákonem stanovených příloh musel být přítomen také „lékařský posudek o fyzické a duševní způsobilosti k používání kulové zbraně.“¹⁵⁵ S touto podmínkou se setkáváme poprvé a lze tedy v tomto právním předpisu spatřovat jakousi snahu o zmodernizování úpravy. Nicméně i v případě splnění všech výše zmíněných podmínek nebylo právně zaručeno vydání zbrojního pasu, protože stanoviska byla pro orgány pouze zdrojem informací o dané osobě.

Žadatel mohl, na základě platného zbrojního průkazu, držet a nosit zbraň po dobu tří let, přičemž nejdéle dva měsíce před vypršením platnosti mohl požádat u příslušného orgánu o jeho prodloužení o další tři roky.¹⁵⁶ Další povinností bylo předložení zbraně a odevzdání zbrojního průkazu příslušnému orgánu do 10 dnů v případě změny místa trvalého bydliště.¹⁵⁷

Stejně jako tomu bylo ve vyhlášce č. 124/1961 Sb., o střelných zbraních, tak i zde nadále povoloval institut hromadného povolení k držení a nošení zbraní podnikům v případě ochrany majetku, bezpečnosti a dalším stanoveným úkolům. I veškeré povinnosti spojené s tímto povolením byly podobné jako v předchozí úpravě. Nicméně zde byla nově řešena situace při zániku organizace, kdy vyhláška stanovila následující: „Při zániku organizace se postupuje podle ustanovení § 53 zákona, jestliže organizace nově vzniklá, přejímající anebo ta, na níž přešel majetek, práva a závazky zrušené organizace, nemá hromadný zbrojní průkaz a nepožádá do tří dnů po zániku o jeho vydání anebo jí nebude vydán.“¹⁵⁸

Tato vyhláška, stejně jako tomu bylo u té předchozí, je podrobnější úpravou v oblasti zbraní a střeliva, a kromě toho konkretizuje a upravuje chaoticky uspořádanou kategorii zbraní v zákoně č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu.

5.3.4. Nařízení ministerstva vnitra č. 5/1984 ze dne 22. března 1984

Prostřednictvím tohoto právního předpisu byly v příloze vydány interní instrukce o zbraních a střelivu, které měly za úkol zajistit jednotný postup

---

¹⁵⁵ §1 odst. 2 písm. d) vyhlášky federálního ministerstva vnitra č. 10/1984 Sb., kterou se vydávají podrobnější předpisy o zbraních a střelivu

¹⁵⁶ §2 odst. 1 vyhlášky federálního ministerstva vnitra č. 10/1984 Sb., kterou se vydávají podrobnější předpisy o zbraních a střelivu

¹⁵⁷ §3 odst. 1 vyhlášky federálního ministerstva vnitra č. 10/1984 Sb., kterou se vydávají podrobnější předpisy o zbraních a střelivu

¹⁵⁸ §16 vyhlášky federálního ministerstva vnitra č. 10/1984 Sb., kterou se vydávají podrobnější předpisy o zbraních a střelivu

příslušných orgánů při vydávání povolení.¹⁵⁹ Další přílohou tohoto nařízení byla směrnice týkající se držení a nošení soukromých kulových zbraní a střeliva příslušníky Sboru národní bezpečnosti, Pohraniční stráže a vojáky vojsk ministerstva vnitra.¹⁶⁰ V poslední řadě je nutné podotknout, že toto nařízení rušilo směrnici z roku 1962, která se taktéž týkala interních záležitostí příslušných orgánů.¹⁶¹

Hlavním důvodem pro vydání instrukcí byla úprava postupu příslušných orgánů při vydávání a odnímání povolení opravňující držet a nosit zbraň, jakož i povolení k jejich nákupu. Dále bylo jako účel stanoveno také specifikování úschovy, evidence, převod a obchodování se zbraněmi.¹⁶² Okresní správa Sboru národní bezpečnosti, která obdržela žádost o vydání zbrojního průkazu, měla stanovenou povinnost prověřit správnost a úplnost daných údajů. Tato činnost spočívala především v lustraci krajských evidencí Veřejné bezpečnosti a Státní bezpečnosti. Kromě tohoto si mohl příslušný orgán „vyžádat opis rejstříku trestů“, popřípadě si mohl vyžádat charakteristiku žadatele od místně příslušného orgánu.¹⁶³ Co se vydávání hromadných povolení pro podniky týče, tak prověřování těchto žádostí probíhalo obdobně jako tomu bylo ve výše zmíněném případě. Navíc, v rámci prověrky, příslušný orgán podle sídla organizace prováděl kontrolu skladovacích prostor pro povolené zbraně, jakož i jejich zabezpečení před zneužitím.¹⁶⁴

Stejně jako u nařízení ministerstva vnitra č. 34/1962, i v tomto právním předpisu byl výčet osob, kterým smělo být vydáno povolení na držení a nošení krátkých kulových zbraní. Ten se více méně shodoval, nicméně oproti přechozímu zde byla zahrnuta „lesní stráž, popřípadě osoby, které mají být podle vyjádření příslušného okresního národního výboru ustanoveny lesní stráží, a to pro výkon

---

¹⁵⁹ Úvodní strana písm. a) nařízení ministerstva vnitra č. 5/1984, kterým se vydávají „Instrukce o zbraních a střeliva“

¹⁶⁰ Úvodní strana písm. b) nařízení ministerstva vnitra č. 5/1984, kterým se vydávají „Instrukce o zbraních a střeliva“

¹⁶¹ Úvodní strana čísl. 1) nařízení ministerstva vnitra č. 5/1984, kterým se vydávají „Instrukce o zbraních a střeliva“

¹⁶² čl. 1 nařízení ministerstva vnitra č. 5/1984, kterým se vydávají „Instrukce o zbraních a střeliva“

¹⁶³ čl. 2 nařízení ministerstva vnitra č. 5/1984, kterým se vydávají „Instrukce o zbraních a střeliva“

¹⁶⁴ čl. 3 nařízení ministerstva vnitra č. 5/1984, kterým se vydávají „Instrukce o zbraních a střeliva“

*funkce lesní strážce*¹⁶⁵ a sportovní střelci II. a vyšší výkonnostní třídy.¹⁶⁶ Prověrku příslušný orgán nemusel provádět u členů vlády a jejich náměstků, poslanců, vysoce postavených členů komunistické strany, prokurátorů a soudců. Na všechny pozice, kromě prokurátorů a soudců, se vztahovala výjimka, která stanovila, že není potřeba k žádosti doložit vyjádření svého zaměstnavatele.¹⁶⁷ Povolení k držení a nošení zbraní této kategorie široké veřejnosti bylo povoleno pouze se souhlasem správy pořádkové a dopravní služby Veřejné bezpečnosti na území České socialistické republiky, a na území Slovenské socialistické republiky byla potřeba souhlasu pořádkové a dopravní služby ministerstva vnitra. Jejich závěr byl, mimo jiné, založen na návrhu okresní správy Státní národní bezpečnosti k vydání zbrojního průkazu a uskutečněnou prověrkou konkrétního žadatele. Tento návrh se daným útvarům zasílal pokaždé prostřednictvím krajské správy Státní národní bezpečnosti.¹⁶⁸

Povolení k držení a nošení dlouhé kulové zbraně měli dle této směrnice právo obdržet pouze sportovní střelci II. a vyšší výkonnostní třídy, držitelé loveckého lístku a lesní stráž.¹⁶⁹

Součástí této směrnice byla také úprava řízení při povolování provozování a zřizování střelnic. Mimo to došlo, v rámci přehlednosti, k jejich kategorizaci na stálé a jednorázové, zřízené pro branné závody, přičemž za stálé se považovaly především střelnice sportovní, určené pro sportovní střelbu a brannou výchovu, lovecké a podnikové.¹⁷⁰

Kromě tohoto rozdělení byly dále taxativně stanoveny situace, kdy může příslušný orgán stanovit souhlas ke zřízení a provozu daných střelnic. Příkladem takové situace je například to, že *„střelnice je umístěna tak, aby přímým zásahem ani odraženými střelami, popřípadě jejich částmi, nebyla ohrožena bezpečnost osob a majetek“* nebo jestli střelnicí *„nebude ohroženo zařízení a bezpečnost dopravy,*

---

¹⁶⁵ čl. 4 odst. 1 písm. g) nařízení ministerstva vnitra č. 5/1984, kterým se vydávají „Instrukce o zbraních a střeliva“

¹⁶⁶ čl. 4 odst. 1 písm. h) nařízení ministerstva vnitra č. 5/1984, kterým se vydávají „Instrukce o zbraních a střeliva“

¹⁶⁷ čl. 4 odst. 3 nařízení ministerstva vnitra č. 5/1984, kterým se vydávají „Instrukce o zbraních a střeliva“

¹⁶⁸ čl. 4 odst. č nařízení ministerstva vnitra č. 5/1984, kterým se vydávají „Instrukce o zbraních a střeliva“

¹⁶⁹ čl. 4 odst. 2 nařízení ministerstva vnitra č. 5/1984, kterým se vydávají „Instrukce o zbraních a střeliva“

¹⁷⁰ čl. 45 nařízení ministerstva vnitra č. 5/1984, kterým se vydávají „Instrukce o zbraních a střeliva“

*telekomunikační zařízení, telefonní a elektrické vedení.*¹⁷¹ Jednou z povinností, stanovenou instrukcí, bylo pro příslušné orgány kontrolování střelnice minimálně jednou ročně. Konkrétně se kontrolovalo, zda stále existují důvody, díky kterým bylo vydáno povolení ke zřízení a provozování střelnice, jestli je dodržován provozní řád střelnice, a také zda nebyly provedeny nějaké úpravy, které by měly za následek ohrožení bezpečnosti osob a majetku při střelbě.¹⁷²

Jediná možná střelba mimo schválené střelnice byla, na základě instrukce, možná z historických zbraní. Osoba, která chtěla takto střelbu praktikovat musela podat písemnou žádost okresní správě Státní národní bezpečnosti. Tato žádost musela, kromě obecných náležitostí, jako osobní data žadatele, místo, účel a dobu střelby obsahovat též posudek soudního znalce z oboru střeliva a výbušnin, nákres místa střelby včetně prostředků, které měly zajistit bezpečnost osob a majetku.¹⁷³

Druhá část, výše zmíněného nařízení, obsahovala instrukce vztahující se příslušníky SNB, pohraniční stráž a vojáky vojsk ministerstva vnitra.¹⁷⁴ Ti v případě držení a nošení soukromých kulových zbraní museli podat žádost, která obsahovala obecné náležitosti, spojené s jejich povoláním, jako například hodnost žadatele, služební zařazení, a důvod pro který žádá o vydání povolení.¹⁷⁵ Jediné možné zbraně, pro které bylo možné vydat zbrojní průkaz, byly krátké zbraně a zbraně obdržené jako dar nebo získané při střeleckých závodech. Jediný rozdíl byl v tom, že v případě krátké zbraně mohla osoba držet a nosit pouze jeden kus.¹⁷⁶ V případě, že příslušníci a vojáci byli členy střeleckých oddílů, působících v té době, existovala pro ně možnost držet a nosit zbraně a střelivo v rozsahu, který byl potřeba pro sportovní střelbu.¹⁷⁷ O vydávání zbrojního průkazu rozhoduje buď

---

¹⁷¹ čl. 46 odst. 1 písm. a), b) nařízení ministerstva vnitra č. 5/1984, kterým se vydávají „Instrukce o zbraních a střeliva“

¹⁷² čl. 48 odst. 1 nařízení ministerstva vnitra č. 5/1984, kterým se vydávají „Instrukce o zbraních a střeliva“

¹⁷³ čl. 47 nařízení ministerstva vnitra č. 5/1984, kterým se vydávají „Instrukce o zbraních a střeliva“

¹⁷⁴ Část první nařízení ministerstva vnitra č. 5/1984 kterým se vydává „Směrnice pro držení a nošení soukromých kulových zbraní a střeliva příslušníky Sboru národní bezpečnosti, Pohraniční stráže a vojáky vojsk ministerstva vnitra“

¹⁷⁵ čl. 1 nařízení ministerstva vnitra č. 5/1984 kterým se vydává „Směrnice pro držení a nošení soukromých kulových zbraní a střeliva příslušníky Sboru národní bezpečnosti, Pohraniční stráže a vojáky vojsk ministerstva vnitra“

¹⁷⁶ čl.2 odst. 1 nařízení ministerstva vnitra č. 5/1984 kterým se vydává „Směrnice pro držení a nošení soukromých kulových zbraní a střeliva příslušníky Sboru národní bezpečnosti, Pohraniční stráže a vojáky vojsk ministerstva vnitra“

¹⁷⁷ čl.2 odst. 2 nařízení ministerstva vnitra č. 5/1984 kterým se vydává „Směrnice pro držení a nošení soukromých kulových zbraní a střeliva příslušníky Sboru národní bezpečnosti, Pohraniční stráže a vojáky vojsk ministerstva vnitra“

náčelník útvaru, v němž je příslušník zařazen a v případě vojáků taktéž rozhoduje velitel útvaru v němž je zařazen.¹⁷⁸ Povinnosti této skupiny držitelů byly obdobné jako u obyčejných držitelů. Kromě tedy obecných povinností museli na vyžádání předložit drženou zbraň spolu se zbraní pověřenému pracovníkovi ke kontrole a v případě odcizení měli povinnost oznámit tuto skutečnost nejbližšímu útvaru Státní národní bezpečnosti a současně hlásit náčelníku.¹⁷⁹

Tato směrnice rovněž upravovala převod a půjčení kulové zbraně mezi vojáky a příslušníky, s tím že nejjednodušeji se postupovalo v případě, že byli zařazeni ve stejném útvaru. U převodu vlastnictví byla potřeba písmenná žádost nového žadatele a u půjčení stačilo, když pověřený pracovník zapsal půjčení do zbrojního pasu držitele.¹⁸⁰ Na druhé straně, pokud tyto osoby nebyly služebně u stejného útvaru muselo se postupovat poněkud komplikovaněji. V případě převodu bylo potřeba v první řadě vydat nákupní povolení služebním útvarem nového držitele, a to na základě schválené písmenné žádosti. Poté služební útvar současného držitele musel provést kontrolu zbraně a označit převod do evidence a do zbrojního průkazu současného držitele. V poslední řadě došlo k zapsání do evidence zbraně služebním útvarem nového držitele, jakož i zapsání do jeho zbrojního průkazu.¹⁸¹ Co se půjčení zbraní mezi osobami, které nebyly ve stejném útvaru, tak se postupovalo stejně jako tomu bylo u převodu zbraní. S tím rozdílem že z počátku byla potřeba povolení k půjčení zbraně, nikoliv vydání nákupního povolení¹⁸²

Příslušníkům a vojákům, kterým skončil služební poměr a byli držitelé kulové zbraně, pověřený pracovník odejme povolení a současně vezme zbraň do

---

¹⁷⁸ čl.3 nařízení ministerstva vnitra č. 5/1984 kterým se vydává „Směrnice pro držení a nošení soukromých kulových zbraní a střeliva příslušníky Sboru národní bezpečnosti, Pohraniční stráž a vojáky vojsk ministerstva vnitra“

¹⁷⁹ čl. 6 nařízení ministerstva vnitra č. 5/1984 kterým se vydává „Směrnice pro držení a nošení soukromých kulových zbraní a střeliva příslušníky Sboru národní bezpečnosti, Pohraniční stráž a vojáky vojsk ministerstva vnitra“

¹⁸⁰ čl. 8 odst.1 a čl. 9 odst. 2 nařízení ministerstva vnitra č. 5/1984 kterým se vydává „Směrnice pro držení a nošení soukromých kulových zbraní a střeliva příslušníky Sboru národní bezpečnosti, Pohraniční stráž a vojáky vojsk ministerstva vnitra“

¹⁸¹ čl. 8 odst. 2 nařízení ministerstva vnitra č. 5/1984 kterým se vydává „Směrnice pro držení a nošení soukromých kulových zbraní a střeliva příslušníky Sboru národní bezpečnosti, Pohraniční stráž a vojáky vojsk ministerstva vnitra“

¹⁸² čl. 9 odst.3 nařízení ministerstva vnitra č. 5/1984 kterým se vydává „Směrnice pro držení a nošení soukromých kulových zbraní a střeliva příslušníky Sboru národní bezpečnosti, Pohraniční stráž a vojáky vojsk ministerstva vnitra“

úschovy.¹⁸³ Ovšem existovala zde možnost, jak mohly tyto osoby opětovně nabýt zbraň do svého vlastnictví. Buď musely předložit povolení k držení a nošení, které bylo vydáno okresní správou SNB nebo mohla být na žádost držitele znehodnocena a vrácena, popřípadě mohla být převedena na jiného držitele, který byl k držbě a nošení oprávněn.¹⁸⁴

5.3.5. Související trestněprávní úprava

Stejně jako tomu bylo i v případě trestního práva, které rovněž sloužilo komunistickému režimu ke stíhání nesympatizujících osob. K tomuto mohlo docházet díky rozdílu mezi psaným právem a jeho následnou interpretací a aplikací. Problémem stejně jako tomu je u právních předpisů v oblasti zbraní a střeliva byla především neurčitost důležitých pojmů. Klasickým příkladem může být nepřátelské jednání proti republice, přičemž výklad tohoto ustanovení byl v rozporu se zásadou, která tvrdila, že není trestného činu bez zákona. Bohužel ani výměra trestů nebyla, k povaze spáchaného trestného činu, objektivní a nejvíce to bylo znát v případě spáchaných trestných činů proti socialistické republice. Důvodem pro toto byla především teorie třídního boje mezi kapitalismem a socialismem.¹⁸⁵ Tato skutečnost byla rovněž stanovena v zákoně č. 86/1950, trestním zákoně, kdy se jednalo socialistický typ trestního práva, který sloužil jako nástroj na pracujícího lidu, který byl veden dělnickou třídou. Z tohoto je možné usoudit, že komunistická strana byla značně přikloněna k dělnické třídě a veškerou „vysokoškolskou“ elitu považovala za podřadnou.¹⁸⁶

5.4. Související judikatura

5.4.1. Nejvyšší správní soud

Ústavou z roku 1948 byla sice zakotvena instituce Správního soudu, ale následný zákon o správním soudu, který by upravoval jejich práva a povinnosti, vydán nebyl. V tomto případě by se dalo říct, že se československé správní

---

¹⁸³ Čl. 12 odst. 1 nařízení ministerstva vnitra č. 5/1984 kterým se vydává „Směrnice pro držení a nošení soukromých kulových zbraní a střeliva příslušníky Sboru národní bezpečnosti, Pohraniční stráže a vojáky vojsk ministerstva vnitra“

¹⁸⁴ Čl. 12 odst. 1 písm. a) nařízení ministerstva vnitra č. 5/1984 kterým se vydává „Směrnice pro držení a nošení soukromých kulových zbraní a střeliva příslušníky Sboru národní bezpečnosti, Pohraniční stráže a vojáky vojsk ministerstva vnitra“

¹⁸⁵ BOBEK, Michal, Pavel MOLEK, Vojtěch ŠIMÍČEK a kol. *Komunistické právo v Československu. Kapitoly z dějin bezpráví*. Brno 2009. ISBN 978-80-210-4844-7. s. 554

¹⁸⁶ BOBEK, Michal, Pavel MOLEK, Vojtěch ŠIMÍČEK a kol. *Komunistické právo v Československu. Kapitoly z dějin bezpráví*. Brno 2009. ISBN 978-80-210-4844-7. s. 561

soudnictví vydalo cestou podle sovětského vzoru, který neposkytoval jednotlivci ochranu před nezákonným zásahem. Proces praktického zrušení správního soudnictví započal zákonem č. 319/1948 sb., o zlidovění soudnictví, kdy došlo k odstranění specializovaných soudů v oblasti veřejného práva. Dalším negativní zákon vyšel pod č. 65/1952 Sb., o soudech a prokuratuře a k 1. 1. 1953 rušil veškeré právní předpisy o správních soudech. Veškeré správní soudnictví bylo v 60. letech nahrazeno všeobecným dohledem prokuratury a jedinou možností občanů, jak se bránit proti správnímu rozhodnutí, bylo podáním stížnosti, upozornění nebo podnětu přímo generálnímu prokurátorovi.¹⁸⁷ Ten za základě těchto připomínek následně mohl dát podnět příslušnému správnímu orgánu k přezkoumání daného rozhodnutí.¹⁸⁸

Ze shora uvedených informací můžeme dojít k závěru, že v oblasti držení a nošení zbraní nevyšla v období komunismu prakticky žádná významná judikatura. Dozor, který se týkal vydávání daných povolení, fungoval už v rámci samotné kontroly žadatelů, jelikož příslušné orgány disponovaly interně závaznými právními předpisy, které stanovily, komu lze vydat zbrojní průkaz. Dalším z problémů by se dalo označit to, že na vydání těchto povolení nebyl dle právních předpisů právní nárok. Jelikož se tímto způsobem postupovalo proti osobám, dle komunistického režimu problémových, lze říct, že byla porušena zásada rovnosti před zákonem a zásada legitimního očekávání spolu s právní jistotou.

5.4.2. Judikatura Nejvyššího soudu

Nejvyšší soud rozhodoval o opravných prostředcích, které byly podané proti nepravomocným rozhodnutím krajských a vyšších vojenských soudů. Do jeho působnosti, kromě této pravomoci, spadala také kontrola soudů nižší instance a jejich dodržování postupů dle závazných směrnic.

5.4.2.1. Nedovolené ozbrojování

První důležitou problematikou, kterou se Nejvyšší soud v oblasti držení zbraní zabýval, bylo nedovolené ozbrojování. V judikatuře z roku 1949 se zabýval situací, kdy obžalovaný držel ve svém obydlí samopal, který nebyl schopný střelby dávkami. Mechanismus, který toto znemožňoval, bylo ovšem možné opravit, a proto byl obžalovaný uznán vinným. Samopalem dle zákona č. 231/1948 Sb., je

---

¹⁸⁷ §1 odst. 2 zákona č. 65/1952 Sb., o prokuratuře

¹⁸⁸ §2 zákona č. 65/1952 Sb., o prokuratuře

jakákoliv střelná zbraň, která je technicky schopna k samočinnému vystřelování vyššího počtu nábojů. V situaci, kdy je možné vystřelit jednotlivě náboje, a to i více za sebou, nejedná se o samopal jako takový. Nebylo možné tedy určit nebezpečnost zbraně a s tím spojený přečin v jejím přechovávání. Klíčové v tomto případě bylo samotné zjištění, že závadu, která znemožňovala automatické použití samopalu, bylo možné snadno odstranit. Tato skutečnost stačila k tomu, aby došlo k naplnění skutkové podstaty trestného činu nedovoleného ozbrojování, konkrétně samopalu.

189

V roce 1952 se Nejvyšší soud zabíral výkladem pojmu nedovoleného ozbrojování podle §120 odst. 1 písm. a) trestního zákona č. 86/1950 Sb. Opět zde byla situace, kdy obviněný přechovával ve svém obydlí samopal cizí značky, tentokrát byl způsobilý ke střelbě dávkami, ale chyběl mu zásobník. Obviněný tedy držel zbraň speciálně určenou jako pušku automatickou, nikoliv jako obyčejnou jednorannou pušku. Tato držba samopalu byla označena, i bez zásobníku, za držbu zbraní hromadně účinnou, podle již výše zmíněného paragrafu. Skutkový stav v této věci opravdu odpovídal pojmu „nedovoleného ozbrojování“ tím, že pachatel „opatří bez úředního povolení sobě anebo někomu jinému nebo přechovává zbraň hromadně účinnou anebo součástky, jichž je k užívání takové zbraně nezbytně třeba.“¹⁹⁰ Dále posuzoval subjektivní stránku skutkové podstaty trestného činu, která nevyžaduje po osobě pachatele vůli k záměrnému ukrývání a neodevzdání příslušným úřadům. Na základě těchto poznatků došel Nejvyšší soud k závěru, že opatření nebo přechovávání zbraně hromadně účinnosti ve svém obydlí je nebezpečným pro veřejnou bezpečnost a pořádek, přičemž, i po subjektivní stránce, považuje soud za dostačující pachatelovo vědomí o držení nebezpečné zbraně či součástky dle výše zmíněného ustanovení.¹⁹¹ Dalo by se tedy říct, že je sankcionováno nekontrolované držení zvláště účinných zbraní nebo víc jiných zbraní. Do druhé zmíněné kategorie by se daly zařadit pušky, pistole nebo také ruční zbraně jako boxer nebo nůž. Zbraní hromadně účinnou zákon rozumí jakoukoliv zbraň, která může způsobit smrt, popřípadě vážnou újmu na zdraví u vícero osob. Těmito zbraněmi můžou být například bojový plyn, granát, plamenomet a výše zmíněný samopal. V případě součástek se nemusí jednat o

---

¹⁸⁹ Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 29. března 1949, sp. zn. Zm II 16/49.

¹⁹⁰ §120 odst. 1 písm. a) zákona č. 86/1950 Sb., trestní zákon

¹⁹¹ Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 25. června 1952, sp. zn. Tz I 62/52.

vícero stačí jedna, která v případě instalace na hromadně účinnou zbraň zapříčiní její možnost použití, a bez které by nešlo zbraň použít. Kromě opatřování je za nedovolené ozbrojování považováno taky hromadění nebo rozdělování zbraní, střeliva nebo výbušnin, přičemž hromadění nastává v situaci, kdy pachatel opatřuje zbraně buď najednou nebo i postupně. Na posouzení daného nemá vliv ani to, když pachatel hromaděné zbraně rozděljuje po více místech. Na druhé straně rozdělováním, je myšleno předávání zbraní a střeliva většímu počtu lidí.¹⁹²

Jako další bych rád uvedl případ nedovoleného ozbrojování řešený, Nejvyšším soudem v roce 1974, kdy obviněný držel dvě poloautomatické ruční palné zbraně a k nim příslušné střelivo bez patřičného povolení. Soud prvního stupně toto posoudil pouze jako přečin proti veřejnému pořádku dle § 6 písm. b) zák. č. 150/1969 Sb., zákona o přečinech. Toto ustanovení říká, že protiprávně jedná ten kdo „*bez povolení vyrobí nebo opatří sobě nebo jinému střelnou zbraň anebo ji přechovává.*“¹⁹³ V jejich právním závěru uvedli, že držení dvou pistolí a střeliva k nim není možné označit za hromadění zbraní jako takové. Nicméně Nejvyšší soud došel k závěru, že jejich interpretace § 6 zákona o přečinech je mylná, jelikož v tomto ustanovení se konkrétně jedná o výrobu, přechovávání nebo opatření jediné zbraně a ne více. Ze skutkového stavu je zřejmé, že obviněný držel bez povolení vyšší počet zbraní, které je možné považovat za hromadění podle § 185 odst. 1 písm. b) trestního zákona. Nejvyšší soud tedy judikoval, že k naplnění znaků nedovoleného ozbrojování postačí, aby obviněný držel dvě a více zbraní bez povolení.¹⁹⁴ Za přečin by se dalo toto jednání kvalifikovat v případě, kdy by pachatel sobě, popřípadě jiné osobě, vyrobil, opatřil nebo přechovával střelné zbraně, ale v souvislosti s konkrétní situací by toto jednání nebylo nebezpečné pro společnost. Za přečin nelze považovat výrobu, opatřování nebo přechovávání střeliva.¹⁹⁵

V roce 1976 došlo prostřednictvím stanoviska Nejvyššího soudu ke konkretizaci § 185 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku. Ten došel k tomu, že osoba, která opatří střelivo nebo výbušninu, jedná protiprávně pouze za předpokladu, že jejich množství a účinnost je bezpečnostním rizikem pro společnost stejně jako

---

¹⁹² ŠIMÁK, Jaroslav. a kol. *Trestní zákon: Komentář*. Praha: Orbis, 1953. s. 206-208

¹⁹³ § 6 písm. b) zákona č. 150/1969 Sb., zákona o přečinech

¹⁹⁴ Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 28. prosince 1974, sp. zn. 4 To 45/74

¹⁹⁵ HORÁK, Miloš a Oldřich ROLENC. *Zákon o přečinech: Komentář*. Praha: Orbis, 1975. s. 73

jedna hromadně účinná zbraň. Osobou se v tomto případě myslí kdokoliv, a to i příslušníci ozbrojených sil, pokud si střelivo a výbušniny opatřoval pro soukromou potřebu.¹⁹⁶ Ovšem k sankcím podle §185 odst.1 písm. a), stačilo držení nebo opatření již jedné hromadně účinné zbraně, ale co se součástí týče, tak těch muselo být více než jedna, a ještě k tomu musely vytvořit stejný stupeň ohrožení jako držení jedné hromadně účinné zbraně.¹⁹⁷

Nejvyšší soud se v roce 1975 také zabýval otázkou opatřování a držení střelných zbraní vyrobených do roku 1870. Přičemž ve svém rozhodnutí stanovil, že „*ustanovení vyhlášky č. 124/1961 Sb. o střelných zbraních a o střelivu se nevztahují na střelné zbraně vyrobené nejpozději roku 1870.*“¹⁹⁸ Výjimkou z tohoto závěru byly revolvery a pistole. Rozhodující při posuzování této problematiky nebylo ani to, zda byly zbraně schopné střelby. Pokud byly střelné zbraně, vyrobené do roku 1870, upraveny, tak vznikla povinnost prozkoumat, jestli danou úpravou nezanikla funkčnost a povaha zbraní vyrobených do roku 1870.¹⁹⁹

5.4.2.2. Hromadění střeliva

Tato problematika je velmi úzce spojená s nedovoleným ozbrojováním. Hromadění střeliva se podle zákona č. 231/1948 Sb., na ochranu lidově demokratické republiky, rozumí držení určitého množství, které svým počtem značně „*přesahuje obvyklé množství potřebné k jedné zbraně.*“²⁰⁰ V případě, který Nejvyšší soud řešil v roce 1948, měl obviněný ve svém obydlí 320 ostrých nábojů do pistole. Jelikož pistole slouží pouze k osobní ochraně, tak takové množství nábojů vysoce přesahuje potřebu k jediné zbraně. Tento čin byl v době spáchání trestán podle §13 odst.1 zákona č. 50/1923 Sb., na ochranu republiky, přičemž výměra trestu byla od 1 měsíce do 1 roku. Avšak v roce 1948, kdy byl případ projednáván, nabyl účinnosti zákon č. 231/1948 Sb., na ochranu republiky, který překvalifikoval v §29 tento protiprávní čin na přečin s výměrou od 3 měsíců do 3 let. Nejvyšší soud došel k závěru, že novější ustanovení je mírnější oproti starší úpravě, a tudíž je nutné ho použít ve vztahu k této věci.²⁰¹

---

¹⁹⁶ Stanovisko nejvyššího soudu ze dne 7. října 1976, sp. zn. Tzv 24/76

¹⁹⁷ MATYS, Karel. *Trestní zákon: komentář, 2. část zvláštní*. Praha: Panorama, 1980. s. 629

¹⁹⁸ Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 17. března 1975, sp. zn. 4 Tz 8/75

¹⁹⁹ Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 17. března 1975, sp. zn. 4 Tz 8/75

²⁰⁰ Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 29. března 1949, sp. zn. Zm I 41/49

²⁰¹ Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 29. března 1949, sp. zn. Zm I 41/49

5.4.2.3. Zbraň

Nejvyšší soud v roce 1979 posuzoval, zda lze za zbraň považovat aerosolový rozprašovač se slzným plynem. K tomuto případu se soud dostal v souvislosti s užitím tohoto prostředku při spáchání trestného činu omezování osobní svobody a vydírání, jako i kvůli tomu, že se obecné soudy nevypořádaly se zodpovězením této otázky. V právní argumentaci soudu stojí, že chemický přípravek obsažený v rozprašovači je zbraní podle §89 odst. 5 zákona č. 140/1961 Sb., protože použití tohoto na oběť vede k snížení její obranyschopnosti a praktické neschopnosti se bránit následnému útoku. Tato skutečnost vyplývala i z výpovědi obviněných, kteří právě tvrdili, že užili tohoto předmětu proto, aby se poškozená nemohla bránit. Z uvedeného je tedy zřejmé, že na daný případ je nutné použít přísnějšího ustanovení § 235 trestního zákona, kdy je vydírání spácháno prostřednictvím zbraně.²⁰² V případě, že je trestný čin spáchán se zbraní, tak se jedná o okolnost přitěžující a je povinnost užít vyšší trestní sazbu. Zbraň se s ohledem na §89 odst. 5 nemusí použít pouze k nějakému fyzickému útoku, ale může sloužit i k psychickému nátlaku. Zbraní může být v tomto případě prakticky cokoliv, čím je možné způsobit poškození na těle. K naplnění skutkové podstaty trestného činu spáchaného se zbraní stačí i skutečnost, že pachatel zbraň nepoužil, ale v případě odporu měl úmysl ji použít.²⁰³

5.4.3. Judikatura krajských soudů

5.4.3.1. Provozování lovu se střelnou zbraní jako provoz zvlášť nebezpečný

V tomto případě krajský soud posuzoval situaci, kdy soud prvního stupně rozhodl, že žalovaný se dopustil neopatrnosti tím, že zakopl v brambořišti s nezajištěnou zbraní a výstřelem poranil žalobce. Krajský soud došel k tomu, že je potřeba vyřešit dvě otázky. První otázkou je to, zda lov se střelnou zbraní je provozem zvlášť nebezpečným a druhou, jestli výstřel z nezajištěné pušky je zaviněním lovce nebo náhodou. Tento soud došel k závěru, že odpovědí na první otázku nalezneme v předpisech o používání a nošení zbraní jako je zákon č. 162/1949., o zbraních a střelivu, zákon č. 225/1947 Sb., o myslivost. Tyto zákony stanovují odpovědnost za škodu tak, aby ji nebylo možné rozšířit přes mez danou zaviněním. A hlavně z tohoto důvodu není možné považovat provoz se střelnou zbraní jako provoz zvlášť nebezpečný. Co se druhé otázky týče, tak soud došel

²⁰² Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 5. ledna 1979, sp. zn. 11 Tz 88/79

²⁰³ MATYS, Karel. *Trestní zákon: komentář, I. Část obecná*. Praha: Panorama, 1980. s. 363

k závěru, že se nemůže jednat o náhodu, ale o zavinění. Tento svůj závěr zdůvodňuje tím, že osoba, která vykonává myslivost, je osobou zkušenou, proškolenou a seznámenou se zacházením se střelnou zbraní. Není podle něj tedy možné, že v situaci, kdy osoba jde bramboříštěm s odjištěnou zbraní na rameni, si není vědoma možného zakopnutí a tím pádem možného sevření prstů s následným výstřelem. Toto bylo především umožněno tím, že žalovaný při nasazování pušky měl prs na spoušti, kdyby tak neučinil je velmi pravděpodobné, že by k výstřelu nemuselo dojít.²⁰⁴

5.4.3.2. Přechovávání upravené vzduchové pistole na broky

Krajský soud v Českých Budějovicích řešil situaci, kdy soud prvního stupně uznal vinným obviněného přečinem proti veřejnému pořádku, protože ve svém obydlí držel upravenou vzduchovou pistolí. Podle závěru soudu se jednalo o střelnou zbraň, ke které ovšem neměl obviněný patřičné povolení. Krajský soud došel k závěru, že krajská správa SNB postupoval správně, když vydala prohlášení, že jde o nedovoleně upravenou zbraň, která díky své úpravě umožňuje odpal nábojů, před které se ovšem ještě dává brok. Následkem této úpravy dojde k podstatnému zvětšení průbojnosti a tím pádem i nebezpečnosti dané zbraně a je tudíž potřeba, k jejímu držení, povolení.²⁰⁵

---

²⁰⁴ Rozhodnutí Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 3. března 1955, sp. zn. 6 Co 140/55

²⁰⁵ Rozhodnutí Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 30. března 1981, sp. zn. 2 To 180/81

6. Právní úprava v období po zániku ČSSR

V listopadu roku 1989 dochází ke konci komunistickému režimu a s tím je spojena velká přestavba právního řádu, z důvodu neslučitelnosti s demokratickými zásadami právního státu. V předchozí kapitole bylo řečeno, na základě kterých podmínek byla vydávána příslušná povolení ke zbraním. Jelikož docházelo k diskriminaci osob nesympatizujících s tehdejší režimem, byla nutnost nové úpravy velmi potřebná.

6.1. Použití právních norem po roce 1989

Zákon ze dne 1. března 1990 č. 49/1990 Sb., novelizoval a zároveň stanovil účinnost zákona č. 147/1983 Sb., i po roce 1989. V důvodové zprávě k tomuto zákonu bylo stanoveno, že při současné situaci, panující v Československé socialistické republice, je potřeba získat přehled o osobách, kterým byl vydán individuální či hromadný zbrojní průkaz.²⁰⁶ Hlavní úprava se týkala §7, který nově stanovil, že zbrojní průkaz směl být vydán „*jen osobě starší 18 let, občansky bezúhonné, fyzicky, duševně a odborně způsobilé k používání kulové zbraně, pokud tato osoba skýtá záruku, že zbraně nebude zneužito.*“²⁰⁷ Tato nová formulace paragrafu již nepracuje s pojmem „veřejný zájem“, který byl při posuzování žadatele velmi důležitým hlediskem pro příslušný orgán. Nově bylo také stanoveno, že zbrojní průkaz lze vydat žadateli pouze na zbraně pro lovecké, sportovní účely nebo pro zbraně užívané v souvislosti s výkonem zaměstnání, popřípadě i v situacích hodných zvláštního zřetele.²⁰⁸ Dále novela stanovila v §61 možnost pro držitele a žadatele v případě, kdy nesouhlasili s odebráním či nevydáním zbrojního průkazu, podat proti danému rozhodnutí opravný prostředek k soudu.²⁰⁹

Kromě zákona byla taktéž novelizována vyhláška ministerstva vnitra č. 10/1984 Sb., kterou se vydávaly podrobnější předpisy o zbraních a střelivu. Tento právní předpis měnil ustanovení, která se týkala žádosti o vydání zbrojního průkazu pro kulové zbraně. Prakticky došlo pouze k vynětí potřeby být ve členském poměru k nějaké instituci, zkrácení daných paragrafů a vyzdvižení potřeby lékařského

---

²⁰⁶ Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona č. 49/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu

²⁰⁷ čl. 1 bod 1. zákona č. 49/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu

²⁰⁸ tamtéž

²⁰⁹ čl. 1 bod 3. zákona č. 49/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu

posudku o fyzické a duševní způsobilosti. Nadále platila povinnost předložit k nahlédnutí lovecký lístek a připojit potvrzení zaměstnavatele v případě, že by byla kulová zbraň používána v souvislosti s výkonem zaměstnání.²¹⁰ Nově byly definovány zbraně pro lovecké účely jako „zbraň, jejíž držení a nošení má být povoleno držiteli platného loveckého lístku k výkonu práva myslivosti“²¹¹, za zbraň pro sportovní účely se rozumí „zbraň, jejíž držení a nošení má být povoleno ke sportovní činnosti nositeli výkonnostní třídy ve střelbě nebo v jiné sportovní disciplíně, jejíž součástí je střelba“²¹² a v poslední řadě byly definovány zbraně používané při práci. Za ty se podle §1a odst.3 považovaly „speciální expanzní přístroje uvedené v § 32 odst. 1 zákona a zbraně, jejichž držení a nošení má být povoleno osobám, které podle zvláštních předpisů při výkonu povolání nebo zaměstnání musí být ozbrojeny anebo jsou při něm oprávněny k použití zbraně.“²¹³ Další významná změna nastala v §6, konkrétně v odstavci druhém, kdy bylo zvlášť stanoveno, že není potřeba přikládat lékařský posudek pro žadatele o nákupní povolení kulové zbraně pro lovecké účely. Povinnost žadatele předložit platný lovecký lístek a povinnost člena stráže předložit jeho členský průkaz, byla přesunuta do §1.²¹⁴ Na závěr by se dalo říct, že k dalším zásadním změnám prakticky nedošlo a na vydání zbrojního průkazu stále nebyl právní nárok ani v případě splnění všech zákonných podmínek.

6.2. Nový zákon upravující oblast zbraní a střeliva

Tři roky po přijetí zákona č. 49/1990 Sb., dospěla poslanecká sněmovna k závěru, že je potřeba přijmout úplně nový zákon, který se odchýlí od komunistického směru. V prvé řadě došlo, pomocí vládního návrhu, ke stanovení zásad, podle kterých by měl nový zákon přizpůsobit své ustanovení.²¹⁵ Mezi hlavní zásadu patřilo především to, že „navrhovaná právní úprava se bude vztahovat pouze na "civilní zbraně" používané pro "civilní účely". Výslovně jsou z režimu

---

²¹⁰čl.1 bod 1 vyhláška federálního ministerstva vnitra č. 264/1990 Sb., kterou se mění a doplňuje vyhláška federálního ministerstva vnitra č. 10/1984 Sb., kterou se vydávají podrobnější předpisy o zbraních a střelivu

²¹¹ čl.1 bod 3 vyhláška federálního ministerstva vnitra č. 264/1990 Sb., kterou se mění a doplňuje vyhláška federálního ministerstva vnitra č. 10/1984 Sb., kterou se vydávají podrobnější předpisy o zbraních a střelivu

²¹² tamtéž

²¹³ tamtéž

²¹⁴ čl.1 bod 6 vyhláška federálního ministerstva vnitra č. 264/1990 Sb., kterou se mění a doplňuje vyhláška federálního ministerstva vnitra č. 10/1984 Sb., kterou se vydávají podrobnější předpisy o zbraních a střelivu

²¹⁵ Vládní návrh č. 577/1993, zásady zákona o střelných zbraních a střelivu

*zákonu vyloučeny zbraně a střelivo (a to i "civilní") používané jako služební zbraně Armádou České republiky, Policií České republiky, Vězeňskou a justiční stráží a Bezpečnostní informační službou České republiky.*²¹⁶ Důvodem pro zavedení této zásady bylo především to, že nošení a držení zbraní příslušníky Armády České republiky a veřejných ozbrojených sborů, bylo samostatně upraveno ve zvláštních zákonech.²¹⁷ Kromě toho došlo také k přesnější definici a rozdělení jednotlivých typů zbraní a střeliva, spolu s označením nedovolených typů.²¹⁸ I nový zákoník počítá s jednotným povolením označeným jako zbrojní průkaz, který ovšem nově bude opravňovat jeho držitele k nabývání zbraní podle jednotlivých skupin.²¹⁹

V roce 1995 dochází k předložení vládního návrhu zákona o střelných zbraních a střelivu. Nejdůležitější, v souladu s povahou práce, je definice držení, nošení zbraně a střeliva, přičemž za držení se považuje situace, kdy osoba má u sebe zbraň ve stavu vylučujícím okamžité použití a nošení zbraně nastává v případě, kdy je možné zbraň okamžitě použít.²²⁰ Stav vylučující okamžité použití zbraně nastává v moment „*kdy zbraň není nabita náboji v zásobníku, nábojové schránce, nábojové komoře hlavně nebo nábojových komorách válce revolveru, přičemž zásobníky jsou prázdné*“²²¹ Kromě tohoto je taktéž klíčové samotné dělení skupin zbrojních průkazů, jelikož se od toho odvíjí jednotlivé oprávnění pro jejich držitele. Dalo by se říct, že se jedná o první takto konkrétní rozdělení v rámci historie právní úpravy držení a nošení zbraní, tudíž považuji za důležité jeho zmínění. Vydané zbrojní průkazy právní předpis rozděluje do osmi samostatných skupin:

„a) A – ke sběratelským účelům,

b) B – ke sportovním účelům,

c) C – k loveckým účelům,

d) D – k výkonu zaměstnání v místech, kam nemá veřejnost volný přístup,

---

²¹⁶ Odůvodnění zásady č.1 ve vládním návrhu č. 577/1993, zásady zákona o střelných zbraních a střelivu

²¹⁷ Zásada č.1 vládního návrhu č. 577/1993, zásady zákona o střelných zbraních a střelivu

²¹⁸ Zásada č.2 a zásada č.7 vládního návrhu č. 577/1993, zásady zákona o střelných zbraních a střelivu

²¹⁹ Zásada č.12 vládního návrhu č. 577/1993, zásady zákona o střelných zbraních a střelivu

²²⁰ §5 písm. a), písm. b) zákona č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu

²²¹ §5 písm. c) zákona č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu

- e) *E–k výkonu zaměstnání v místech, kam má veřejnost volný přístup,*
- f) *F–k ochraně zdraví, života a majetku v místech, kam nemá veřejnost volný přístup,*
- g) *G–k ochraně zdraví, života a majetku v místech, kam má veřejnost volný přístup,*
- h) *H–k výkonu podnikání v oboru zbraní a střeliva.* “²²²

Jak je již zmiňováno výše, tak ke každé skupině se vztahovala jednotlivá oprávnění a různé účely nabývání. Pro držitele zbrojního průkazu skupiny A bylo možné nabývat a držet zbraně, včetně určitého množství příslušného střeliva, pouze pro sběratelské účely.²²³ V případě skupiny B se oprávnění trochu rozšířila a držitel směl nabývat a držet sportovní zbraně spolu s náboji a jednotlivými díly nábojů.²²⁴ Dále měl mimo jiné oprávnění zbraň nosit a střílet z ní na schválené střelnici.²²⁵ Ve skupině C se postupovalo obdobným způsobem jako ve skupině B, akorát s tím rozdílem že se jednalo o zbraně lovecké a v případě střelby s daných zbraní se oprávněný řídil podle zákona č. 23/1962 Sb., o myslivosti.²²⁶ Zbrojní průkazy ve skupině D opravňovaly „a) nabývat do vlastnictví a držet zbraně určené k ochraně zdraví, života a majetku a náboje do nich, b) při výkonu zaměstnání nosit zbraně určené k ochraně zdraví, života a majetku pouze v místech nebo objektech, kam nemá veřejnost volný přístup, c) provádět cvičnou střelbu pouze na schválené střelnici.“²²⁷ Skupina E je prakticky totožná s předchozí skupinou s výjimkou toho že k výkonu zaměstnání směl držitel nosit dvě zbraně, přičemž pistoli a revolver nesměl nosit viditelně.²²⁸ Jediní, kdo směli nosit zbraň viditelně, byli příslušníci obecní polici při plnění úkolů.²²⁹ Dalo by se říci, že skupiny F a G jsou totožné s tím rozdílem, že ve skupině F směla být nabyta jedna zbraň a mohla se nosit „k ochraně zdraví, života a majetku pouze v místech, kam nemá veřejnost volný přístup“²³⁰ s tím, že u skupiny G je toto stanoveno pro maximálně dvě zbraně a nesměly být jako u skupiny E nošeny viditelně.²³¹ Poslední skupinou je skupina H a ta

²²² §29 zákona č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu

²²³ §30 zákona č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu

²²⁴ §31 odst.1 písm. a) zákona č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu

²²⁵ §31 odst. 1 písm. b) zákona č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu

²²⁶ §32 odst. 1 písm. b) zákona č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu

²²⁷ §33 zákona č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu

²²⁸ §34 odst.1 písm. b) zákona č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu

²²⁹ §34 odst. 2 zákona č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu

²³⁰ §35 písm. b) zákona č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu

²³¹ §36 písm. b) zákona č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu

opravňovala držitele k nabývání a přechovávání zbraní pro vlastní podnikatelskou činnost, která se týká výroby, prodeje, nákupu či půjčování zbraní.²³²

Důvodem pro vydání nového právního předpisu bylo především to, že *„úprava není v souladu se současnými zájmy jednotlivých občanů, ale ani se zájmy veřejnými, které již vycházejí z kvalitativně odlišného společenského prostředí.“*²³³ Ovšem to nebyl jediný problém, který zákonodárce měl s předchozí právní úpravou. Tím největším záporem je praktická neexistence podmínek, které by musel žadatel splňovat, aby mu byl vydán zbrojní průkaz. Špatně upravené bylo taktéž vydávání hromadných zbrojních průkazů, při kterém příslušné správní orgány vůbec neposuzovaly způsobilost osob, které operovaly s danými zbraněmi. Posledním vážným problémem byla dekoncentrace při rozhodování o vydávání zbrojních průkazů a jejich následná nejednotná evidence.²³⁴

6.3. Současná právní úprava a omezení ze strany EU

6.3.1. Zákon č. 119/2002 Sb.

Důvodem pro přijetí tohoto zákona byla především harmonizace české právní úpravy držení a nošení zbraní s právními akty Evropské unie. Zákon definuje zbraň jako střelnou zbraň, která je jednotlivě upravená v jednotlivých kategoriích.²³⁵ Nově je zde zavedená, již zmíněná, kategorizaci zbraní a střeliva, kdy: *„a) zakázané zbraně a zakázané střelivo, kterými jsou zbraně kategorie A a zbraně kategorie A-I, b) zbraně podléhající povolení, kterými jsou zbraně kategorie B, c) zbraně podléhající ohlášení, kterými jsou zbraně kategorie C a zbraně kategorie C-I, d) ostatní zbraně, kterými jsou zbraně kategorie D, a e) střelivo, které není zakázané (dále jen „střelivo“).“*²³⁶

Držení zbraní, oproti minulé úpravě, definuje podrobněji, kdy držením zbraní střeliva rozumí jeho vlastnění v bytových, provozních prostorech nebo uvnitř ohraničených nemovitostí, přičemž v tomto případě je nutné mít souhlas vlastníka nebo nájemce.²³⁷ Dále se držením také rozumí situace, kdy má oprávněná osoba *„zbraň nenabitou náboji v zásobníku, nábojové schránce, nábojové komoře*

²³² §37 zákona č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu

²³³ Obecná část důvodové zprávy k vládnímu návrhu zákona č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu

²³⁴ tamtéž

²³⁵ §2 odst.1 zákona č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu

²³⁶ §3 odst.1 zákona č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu

²³⁷ §2 odst.1 písm. a) bod 1. zákona č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu

hlavně nebo nábojových komorách válce revolveru a uloženou v uzavřeném obalu za účelem jejího přemístění z místa na místo“²³⁸, z tohoto ustanovení lze vyčíst, že se podle staré úpravy jedná o stav vylučující okamžité použití zbraně. Na druhé straně nošení bylo upraveno daleko strozeji, jelikož bylo pouze řečeno, že o nošení se jedná v případech, kdy se nejedná o držení.²³⁹ Kromě dědění, je umožněno nabývat, držet a nosit zbraně pouze osobám, které jsou držiteli zbrojního průkazu nebo zbrojní licence.²⁴⁰ Co se zbrojního průkazu týče, tak ten zákon označuje jako veřejnou listinu, na základě které je možné vlastnictví zbraně pro oprávněné osoby. Další náležitostí důležitou pro vydání zbrojního průkazu je posudek o lékařské způsobilosti mladší než 10 let.²⁴¹

Podstatným rozdílem oproti předchozí úpravě bylo dělení zbraní a střeliva do skupin podle účelu a rozsahu. Dalo by se říct, co se samotných skupin týče, že zůstaly prakticky stejné jako v předchozí právní úpravě. První tři skupiny, tedy skupina A ke sběratelským účelům, skupina B ke sportovním účelům, skupina C k loveckým účelům, zůstaly nezměněné, přičemž hlavní a vlastně i jediná změna nastala v následujících skupinách. Zbrojní průkaz skupiny D se vydával pro zbraně a střelivo k výkonu zaměstnání nebo povolání a spojoval tedy pod sebe skupiny D a E, které byly takto rozděleny v zákoně z roku 1995. V případě skupiny E došlo taktéž ke spojení dvou skupin a obecně se stanovilo, že tato skupina zbrojních průkazů se bude vydávat pro zbraně a střelivo sloužící k ochraně života, zdraví a majetku. V poslední řadě došlo ke zrušení skupiny H, která pod sebe zařazovala zbrojní průkazy vydávané k výkonu podnikání v oblasti zbraní a střeliva.²⁴²

6.3.2. Evropské regulace

Hlavními právními akty regulující oblast držení a nošení zbraní, na území Evropské unie, byly Směrnice Rady ze dne 18. června 1991 č. 91/477/EHS, o kontrole nabývání a držení zbraní a Směrnice Rady ze dne 5. dubna 1993, o harmonizaci předpisů týkajících se uvádění na trh a dozoru nad výbušninami pro civilní použití. Na základě těchto směrnic byl později přijat zákon č. 119/2002 Sb., kterým se Česká republika snažila o harmonizaci s právním řádem EU. První zmíněná směrnice přikazovala harmonizaci vnitrostátních předpisů s předpisy

²³⁸ §2 odst.1 písm. a) bod 2. zákona č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu

²³⁹ §2 odst.1 písm. b) zákona č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu

²⁴⁰ §8 zákona č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu

²⁴¹ §15 odst. 1 zákona č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu

²⁴² §16 zákona č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu

Evropské unie pro zakázané zbraně a střelné zbraně podléhající povolení. Kromě tohoto stanovila také oblast její působnosti a „*formality požadované pro pohyb zbraní uvnitř Společenství*.“²⁴³ Druhá směrnice upravovala spíše podmínky týkající se obchodu s výbušninami než zbraně jako takové. Opět zde byla povinnost pro přistupující, a i stávající státy, provést harmonizaci vnitrostátních právních předpisů s touto směrnicí. Například třeba v tom, že „*členské státy nesmějí zakazovat, omezovat nebo bránit v uvádění na trh těch výbušnin, na něž se vztahuje tato směrnice a které vyhovují požadavkům této směrnice*“²⁴⁴, ale kromě toho nesměly členské státy ani nijak omezovat daný trh pro výbušniny uvedené ve směrnici. V tomto právním předpise bylo taktéž upraveno, jak bude prováděn dozor nad předáváním výbušnin v rámci Evropské unie.²⁴⁵ Jako základní a důležité považují zmínit to, že veškeré kontroly měly být prováděny pouze jako obvyklé kontrolní kontroly, a ne na hranicích členského státu.²⁴⁶

Jednou z nejdůležitějších novelizací, která z velké části měnila směrnici z roku 1991, byla směrnice Evropského parlamentu a Rady Evropské unie ze dne 17. května 2017 č. 2017/853. Nejdůležitější úpravou bylo zjevně zařazení některých zbraní do zakázaných zbraní. Nově byly do této kategorie zařazeny „*samočinné palné zbraně, které byly přeměněny na samonabíjecí palné zbraně*“²⁴⁷, veškeré krátké palné zbraně, v případě že umožňovaly vystřelit víc než dvacet jedna nábojů v řadě bez nabití a jejíž součástí také byl zásobník obsahující dvacet nábojů. Právní regulaci se nevyhnuly ani dlouhé zbraně, které měly zásobník s deseti náboji a umožňovaly vystřelit jedenáct nábojů v řadě. V poslední řadě se úprava dotkl dlouhých zbraní, které bylo možné díky skládané pažbě zmenšit pod délku šedesáti centimetrů.²⁴⁸

---

²⁴³ Kapitola 3 směrnice Rady 91/477/EHS, o kontrole nabývání a držení zbraní

²⁴⁴ čl. 2 bod 1 směrnice Rady 93/15/EHS o harmonizaci předpisů týkajících se uvádění na trh a dozoru nad výbušninami pro civilní použití

²⁴⁵ Kapitola 3 směrnice Rady 93/15/EHS o harmonizaci předpisů týkajících se uvádění na trh a dozoru nad výbušninami pro civilní použití

²⁴⁶ čl. 9 bod 2 směrnice Rady 93/15/EHS o harmonizaci předpisů týkajících se uvádění na trh a dozoru nad výbušninami pro civilní použití

²⁴⁷ čl. 17 čísl. 19, bod 1, písm. b) směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/853 ze dne 17. května 2017, kterou se mění směrnice Rady 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní

²⁴⁸ čl. 17 čísl. 19, bod 1, písm. b) směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/853 ze dne 17. května 2017, kterou se mění směrnice Rady 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní

Tato směrnice byla velmi kritizována pro svůj negativní postoj vůči držitelům legálně držených zbraní, které se touto novelou staly zakázanými. Dalo by se říct, že tímto postupem zákonodárce porušil princip právní jistoty.

Závěr

Cílem této diplomové práce bylo hlouběji představit právní úpravu držení a nošení zbraní od roku 1918 po současnost, a to i díky pomocí soudobé judikatury spolu s dobovými komentáři k trestněprávním ustanovení týkající se trestných činů spáchaných v souvislosti se zbraněmi.

I přes to, že v nějaké formě existovala právní úprava držení a nošení zbraní v městském právu, tak jako první komplexní a poměrně moderní úpravou byl císařský patent z roku 1852 o ustanoveních týkajících se výroby, obchodu a držení zbraní a věcí muničních a nošení zbraní. Ten ve svých ustanoveních, kromě zakázaných zbraních, nijak neomezoval nabývání a držení ostatních druhů zbraní. O jeho nadčasovosti svědčí i skutečnost, že byl účinný na území České republiky až do roku 1949, kdy byl zrušen zákonem č. 162/1949 Sb., o zbraních a střelivu. Nejpodstatnější literaturou věnující se tomuto období jsou nepochybně komentované předpisy od Františka Vyhnánovského.

Tento právní předpis začal ovšem již během období první republiky vykazovat určité zastaralé aspekty, a proto tehdejší zákonodárství chtělo přijmout nový zákon. Bohužel k tomuto nikdy nedošlo, jelikož území Čech a Moravy bylo obsazeno nacistickým Německem. Největším problémem v tomto, i nadcházejícím, období spatřuji především v tom, že na vydání povolení k držení a nošení zbraní nebyl právní nárok. Dalším problémem bylo především nedefinování nezávadné osoby a s tím spojeným vydávání povolení. Tyto skutečnosti potvrzuje i judikatura Nejvyššího správního soudu z tohoto období.

Období Protektorátu Čechy a Morava by se dalo označit za nejsložitější období na území České republiky v souvislosti s držením a nošením zbraní. Cíl okupantů byl zcela jasný, a to uchopit se moci v tehdejší Protektorátu bez většího odporu. Jelikož ozbrojené obyvatelstvo, které by s režimem nesouhlasilo, by mohlo po čase začít násilně podryvat režim a být oporou pro nastolení demokracie. Protože byl nastaven velmi přísný režim, a řešení problémů v oblasti zbraní a střeliva spadlo do působnosti německých soudů, nebylo prakticky možné, aby se obyvatelé mohli bránit.

Bohužel ani následující období nepřineslo příznivou právní úpravu pro širokou veřejnost, protože po druhé světové válce se na území České republiky

chopili moci komunisté. Bohužel tato skutečnost znamenala přilnutí právního řádu k sovětskému směru a s tím spojené znevýhodňování osob, které nesympatizovaly s tehdejším režimem. V tomto období byly přijaty dva zákony, které upravovaly danou oblast, ovšem ani jeden z nich nezakládal právní nárok v případě splnění všech zákonných podmínek. Bohužel jediný možný způsob, jak se občani mohli bránit proti nesprávným či nezákonným zásahům správních úřadů, byly podněty generálnímu prokurátorovi. Vydávání jako takové tedy záviselo čistě na posouzení příslušných správních orgánů. Jejich rozhodovací činnost zůstala po celou dobu komunismu zatajována a až po konci komunismu vyšla najevo zatajovaná interní nařízení. Tato nařízení prikazovala, jakým způsobem mají jednotlivé orgány rozhodovat. Z dnešního pohledu je toto naprosto nepřijatelné a není možné, aby bylo rozhodováno na základě politické příslušnosti.

Zpočátku změna nenastala ani po roce 1989, kdy přišla revoluce a s ní spojená demokracie, protože první demokratický zákon, pouze s minimálními změnami, přijal předchozí komunistický zákon. Úplné „svobody“ v nabývání zbraní se civilisté dočkali až v roce 1995, kdy vyšel prakticky první demokratický právní předpis, který již ustanovil, že v případě splnění všech zákonných podmínek je právní nárok na vydání patřičného povolení. V roce 2002 přišla opět nová právní úprava, která se snažila o harmonizaci s právním řádem evropské unie, a tudíž zde musely být zavedeny nové kategorie zbraní. Bohužel v poslední době Evropská unie začíná ztěžovat nabývání vlastnictví ke zbraním, a také zařadila dříve povolené zbraně mezi zakázané.

Resumé

The main idea of this thesis is focused on presenting the legal regulation of the possession and carrying of weapons from 1918 to the present and introducing its application in a specific historical period.

The thesis is divided into six main chapters. Chapter one deals with the definition and explanation of the basic concepts and their characteristics, along with their brief historical development. An important part of this chapter is also the classification of weapons into different categories.

The topic of the second chapter is the “císařský patent” (an imperial patent) of 1852. The main reason for including this piece of legislation in the thesis is the fact that it was very comprehensive and universal for its time. Thanks to these characteristics, it was in force in the Czech Republic for almost a hundred years. It was repealed later by Act No. 162/1949 Coll. on arms and ammunition.

The legal regulation of the carrying and possession of weapons in the interwar period is included in the third chapter. This part provides a more comprehensive overview and an indication of the basic circumstances/facts that influenced the shape of the legal regulation of the possession and carrying of weapons in the following years. The main content of this chapter is Law 81/1938, which, although it did not enter into force, was the inspiration for the subsequent legislation during the communist period. In addition, the third chapter deals with the legislation that prevented the possession and carrying of weapons on the territory of Czechoslovakia, together with administrative and criminal case law.

Chapter four deals with the Second World War and the related period of the Protectorate of Bohemia and Moravia. In this chapter the regulations that influenced the legal regulation of the possession and carrying of weapons during this period are covered. The main reasons for the adoption of these regulations are also presented.

The following fifth chapter is more extensive in content than the previous one, as it deals with the key legislation on the possession and carrying of weapons during the communist period. For this thesis, this period is pivotal as there were two laws on arms and ammunition and a large number of implementing or amending decrees. In addition to these regulations, internal regulations were also issued which set out

how the relevant authorities were to make decisions. The main focus of this chapter is therefore on the two main laws that came into force during this period, together with the related regulations. As is the previous chapter two, case law will be discussed here.

Chapter six and the final chapter deal with the period after the dissolution of the CSSR. The beginning of this chapter is devoted to the application of the legislation from the communist era to the new democratic form of the legal order. The second part deals mainly with the law adopted in 1995 and the law of 2002, which has been in force on the territory of the Czech Republic since then. There is thus a partial departure from history, as I personally consider it important to mention, among other things, the current legal regulation of the possession and carrying of weapons, including some European Union regulations that interfere with the current regulation of Czech national law.

Seznam použitých zkratk

SNB – státní národní bezpečnost

Vojenský trestní zákon – Uvozovací zákon č. 19/1855 ř.z. k vojenskému trestnímu zákonu o zločinech a přečinech ze dne 15. ledna 1855 ve znění předpisů jej měnících a doplňujících, naposledy zákona č. 31/1929 Sb.

Zbrojní patent – Císařský patent č. 223/1852 ř.z. ze dne 24. října 1852, o ustanoveních týkajících se výroby, obchodu a držení zbraní a věcí muničních a nošení zbraní

EU – Evropská unie

Použité zdroje

Seznam literatury

1. BOBEK, Michal, Pavel MOLEK, Vojtěch ŠIMÍČEK a kol. *Komunistické právo v Československu. Kapitoly z dějin bezpráví*. Brno 2009. ISBN 978-80-210-4844-7
2. HORÁK, Miloš a Oldřich ROLENC. *Zákon o přečinech: Komentář*. Praha: Orbis, 1975
3. HRAZDÍRA, Ivo, Libor KOVÁRNÍK a František NOVOTNÝ. *Použití zbraně a zákon*. Praha: Eurounion, 2000. ISBN 80-85858-83-5
4. KALLAB, Jaroslav a Vilém HERRNRITT. *Dodatky k trestním zákonům československým (III. vyd. 1933) a k trestnímu řádu československému (II. vyd. 1931) platným v Čechách a v zemi moravsko-slezské*. Praha: Československý Kompas, 1938
5. KOVÁRNÍK, Libor a Miroslav ROUČ. *Zbraně a střelivo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. ISBN 978-80-7380-030-7
6. LAŠTOVKA, Karel. *Československé správní právo: Část zvláštní*. Praha: Melantrich, 1936.
7. MALÝ, Karel. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. Praha: Leges, 2010. Student (Leges). ISBN 978-80-87212-39-4
8. MATYS, Karel. *Trestní zákon: komentář, I. Část obecná*. Praha: Panorama, 1980.
9. MATYS, Karel. *Trestní zákon: komentář, 2. část zvláštní*. Praha: Panorama, 1980.
10. ŠIMÁK, Jaroslav. a kol. *Trestní zákon: Komentář*. Praha: Orbis, 1953.
11. VOJÁČEK, Ladislav, Karel SCHELLE a Vilém KNOLL. *České právní dějiny*. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-257-8
12. VYHNANOVSKÝ, František. *Zbraně a střelivo: Komentované předpisy platné v zemi České Moravkoslezské*. Praha: Československý kompas, 1936.

Judikatura

1. Nález Nejvyššího správního soud ze dne 4. května 1923, č. 7477 (Boh. 2306/1922)

2. Nález Nejvyššího správního soudu ze dne 16. června 1925, č. 13 032 (Boh 4798/1925)
3. Nález Nejvyššího správního soudu ze dne 5. listopadu 1925, č. 20579 (Boh 5085/1925)
4. Nález Nejvyššího správního soudu ze dne 21. října 1927, č. 18051 (Boh. 6820/1927)
5. Nález Nejvyššího správního soudu ze dne 7. září 1929, č. 16053 (Boh. 8093/1929)
6. Nález Nejvyššího správního soudu ze dne 26. září 1931, č. 13719. (Boh. 9396/1931)
7. Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 22. října 1923, sp. zn. Kr I 1087/22.
8. Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 22. června 1929, sp. zn. Zm II 70/29.
9. Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 26. července 1934, sp. zn. ZM I 816/33
10. Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 29. ledna 1941, sp. zn. Zm II 388/40.
11. Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 29. března 1949, sp. zn. Zm I 41/49
12. Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 29. března 1949, sp. zn. Zm II 16/49.
13. Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 25. června 1952, sp. zn. Tz I 62/52.
14. Rozhodnutí Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 3. března 1955, sp. zn. 6 Co 140/55
15. Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 28. prosince 1974, sp. zn. 4 To 45/74
16. Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 17. března 1975, sp. zn. 4 Tz 8/75
17. Stanovisko nejvyššího soudu ze dne 7. října 1976, sp. zn. Tzv 24/76
18. Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 5. ledna 1979, sp. zn. 11 Tz 88/79
19. Rozhodnutí Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 30. března 1981, sp. zn. 2 To 180/81

Právní předpisy

1. Císařský patent č. 223/1852 ř. z.
2. Nařízení č. 16/1853 ř. z., jímž se provádí zbrojní patent
3. Nařízení zemského politického správce v Praze č. 162/1919 Sb. z. a n.
4. Nařízení zemského presidenta v Praze ze dne 15. září 1938 č. 174/1938 Sb. z. a n
5. Zákon č. 81/1938 Sb., o zbraních a střelivu

6. Výnos Vůdce a říšského kancléře o Protektorátu Čechy a Morava ze dne 16. března 1939
7. Zákon č. 1/1939 Sl.z., o samostatnom Slovenskom štáte, ze dne 14. března 1939
8. Nařízení vrchního velitele německé armády č. RP02/39, k obyvatelstvu v Čechách a na Moravě ze dne 15. března 1939
9. Nařízení č. RP20/39, o držení zbraní v území Protektorátu Čechy a Morava
10. Nařízení Říšského protektora v Čechách a na Moravě, kterým se mění nařízení ze dne 1. srpna 1939 o držení zbraní na území Protektorátu Čechy a Morava.
11. Ústavní dekret presidenta republiky č. 11 ÚŘ. věst. čsl., o obnovení právního pořádku ze dne 3. srpna 1944
12. Zákon č. 195/1946 Sb., o použitelnosti předpisů z doby nesvobody
13. Zákon č. 225/1947 Sb., o myslivosti
14. Zákon č. 162/1949 Sb., o zbraních a střelivu
15. Nařízení ministra vnitra č. 290/1949 Sb., kterým se stanoví počátek účinnosti zákona o zbraních a střelivu
16. Zákona č. 86/1950 Sb., trestní zákon
17. Vyhláška ministerstva vnitra a národní obrany č. 34/1950 Ú. l., kterou se vydávají podrobnější předpisy k provedení zákona o zbraních a střelivu
18. Zákon č. 65/1952 Sb., o prokuratuře
19. Vyhláška ministerstva vnitra č. 365/1953 Ú. l., kterou se vydávají podrobnější předpisy k provedení zákona o zbraních a střelivu
20. Vyhláška ministerstev zemědělství a vnitra č. 7/1955 Ú. l., o loveckých zbraních
21. Vyhláška ministerstva vnitra č. 124/1961 Sb., o střelných zbraních a střelivu
22. Zákon č. 23/1962 Sb., o myslivosti
23. Nařízení ministerstva vnitra č. 34/1962, směrnice o střelných zbraních a střelivu
24. zákona č. 150/1969 Sb., zákona o přečinech
25. Zákon č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu
26. Vyhláška federálního ministerstva vnitra č. 10/1984 Sb., kterou se vydávají podrobnější předpisy o zbraních a střelivu
27. Nařízení ministerstva vnitra č. 5/1984, kterým se vydávají „Instrukce o zbraních a střeliva“ a „Směrnice pro držení a nošení soukromých kulových zbraní a střeliva příslušníky Sboru národní bezpečnosti, Pohraniční strážě a vojáky vojsk ministerstva vnitra“

28. Zákon č. 49/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu.
29. Vyhláška federálního ministerstva vnitra č. 264/1990 Sb., kterou se mění a doplňuje vyhláška federálního ministerstva vnitra č. 10/1984 Sb., kterou se vydávají podrobnější předpisy o zbraních a střelivu
30. Směrnice Rady 91/477/EHS, o kontrole nabývání a držení zbraní
31. Směrnice Rady 93/15/EHS o harmonizaci předpisů týkajících se uvádění na trh a dozoru nad výbušninami pro civilní použití
32. Zákon č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o střelných zbraních)
33. Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu
34. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
35. Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2017/853 ze dne 17. května 2017

Ostatní

1. Zpráva výboru ústavně-právního a branného o vládním návrhu zákona o zbraních a střelivu, tisk 1111: Část 1 [online]. Poslanecká sněmovna Národního shromáždění republiky Československé, 1937 Dostupné z: http://www.psp.cz/eknih/1935ns/ps/tisky/t1111_01.htm
2. Vládní návrh zákona o zbraních a střelivu, tisk 284, Národního shromáždění republiky Československé roku 1949
3. Důvodová zpráva k zákonu č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu
4. Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona č. 49/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu
5. Vládní návrh č. 577/1993, zásady zákona o střelných zbraních a střelivu
6. Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu
7. Příloha 1. k zákonu č. 119/2002 Sb., o zbraních a střelivu